

Es Còdol

REVISTA DE L'ASSOCIACIÓ DE VEÏNS I AMICS DE CALELLA
JUNY 2015 NÚMERO

50

T'ho mereixes

Et mereixes que les teves vacances siguin una experiència inoblidable. Et mereixes hotels situats a ubicacions privilegiades on gaudir d'una selecta gastronomia i relaxar-te en instal·lacions de primer nivell. Ara més que mai... Et mereixes que pensin en tu.

Pensant en tu

www.h10hotels.com / T. (34) 902 100 906 / reservas@h10hotels.com

Tenerife · Lanzarote · Fuerteventura · La Palma · Gran Canaria · Mallorca · Costa del Sol · Costa Daurada · Riviera Maya (Mèxic) · Punta Cana (Rep. Dominicana) · Cuba
Barcelona · Madrid · Sevilla · Palma · Londres · Berlín · Lisboa

© 2010 H10 Hotels. Reservats i Venduts per S&B

Portada:
Fotografia d'Enric Bruquera

Núm. 50 - Juny de 2015

Equip de redacció:

Miquel Esteba
Lluís Gelpí
Manel Melchor
M. Dolors Niell
Xavier Trias de Bes

Correcció:

Hèctor Cesena

Disseny:

Jordi Sàbat

Edita:

Associació de Veïns i Amics de Calella

C/ August Pi i Sunyer, 1
17210 Calella de Palafrugell
Tel. 972 61 40 81
avac@calelladepalafrugell.cat
www.calelladepalafrugell.cat

Amb el suport
de l'Àrea de Cultura
de l'Ajuntament de Palafrugell

Imprimeix:

Impremta Palafrugell. Clavé, 35
Palafrugell

Dipòsit Legal: GI-680-1990

DISTRIBUCIÓ GRATUÏTA

Sumari **3** Editorial **4** Els arquitectes Duran i Reynals, Bonet, Pratmarsó, per Xavier Trias de Bes **7** Voltants de 1970 **8** L'ordenació urbanística de Calella, per Jordi Font **11** Armistici en la segona batalla de les Formigues, per Emili Agulló **12** Noticiari **14** Records d'un llibreter calellenc, per David Pagès **15** Anada amb vela llatina de Pineda al Port Bo, per Marià Marqués **16** Enric Cusí, per Pere Desmond **18** Una experiència grata, per M. Dolors Niell **19** El plaer de la paraula, per Núria Martí **20** Enric Bruquera **22** La primera casa d'estiueig de Calella, per Pere Desmond **24** Antoni J. Rovira, primer president de l'AVAC, per Josep Esteba **26** Homenatge a una dona de Calella, per Joan Cortey **27** Arrels de Calella (2), per Albert Sàbat **28** Un pessebre vivent, per Tota Pericot **29** La Carme, per Jordi Arbonès **30** El bar La Vela, per M. Dolors Niell **32** Els misteris de les sirenes, per Francesc Vaqué **33** Calella llegendària, per Miquel Martín **34** La cita, per M. C. Saurí **36** La insuportable lleugeresa del sostenidor, per Lluís Ordal **37** Humor gràfic, per Òscar Nebreda i Pere Olivé **38** Dos exemples del deu per cent restant, per Miquel Esteba **40** Des d'un mateix punt de vista

25 anys després

25 anys després de la seva aparició, hem arribat al número 50 d'*Es Còdol*. I creiem que Calella en general, i l'AVAC en particular, se n'han d'enorgullir. Ja hem parlat en repetides ocasions de la dificultat que suposa mantenir una revista de poble i no cal tornar a donar més voltes sobre el mateix, però això no treu que siguem conscients que es tracta d'una fita que, dins la seva modèstia, té importància.

Ens agradaria que aquest número 50 fos un punt d'inflexió, un salt endavant. El número 49 ja va veure la incorporació del color a totes les pàgines. Ara, a més, hi afegim un canvi de disseny, a càrrec de Jordi Sàbat, que dona un aire totalment nou a la revista. Hem treballat també per ser més exigents amb els continguts, assumint, no obstant això, la nostra condició d'amateurs, encara que tinguem la sort de comptar -de vegades de manera puntual i d'altres de manera més continuada- amb escriptors i amb artistes de reconeguda professionalitat.

Les 40 pàgines que teniu a les mans han representat un esforç addicional, però esperem que sigui ben emprat. És la segona vegada que arribem a aquesta extensió, que per a nosaltres és considerable: la primera va ser en ocasió del vintè aniversari d'aquesta publicació. Hem mantingut els continguts habituals i n'hem buscat de nous, malgrat que són moltes les idees i menys les que arriben a bon port. S'ha hagut d'implicar més gent de l'habitual, i hi ha hagut moltes anades i vingudes. Aquí en teniu el resultat.

Per molts anys!

ELS ARQUITECTES DURAN I REYNALS, BONET, PRATMARSÓ (TRES PINZELLADES D'UNS LLEGATS A CALELLA)

Xavier Trias de Bes

Li pregunto a vostè, lector: quan passeja pel Canadell, per la Barandilla o pel barri de Sant Roc, pensa, per un moment, en la successió de mestres d'obres, paletes, urbanistes i arquitectes que han fet possible l'encís de Calella? Potser ha sentit curiositat per conèixer la biografia d'algun d'ells, o la raó estètica i cultural que els va moure?

Raimon Duran i Reynals, Antoni Bonet i Castellana i Pepe Pratmarsó i Parera són tres personalitats senyeres de l'arquitectura catalana el pensament i acció de les quals m'eren coneguts abans descobrir la seva empremta professional a Calella. Perquè, com a afeccionat a l'art i als artistes, mai no em pot deixar

indiferent l'arquitectura, i més si aquesta gaudeix d'ambaixadors de la qualitat humanística dels tres arquitectes que duc aquí. Bonet i Pratmarsó els vaig tractar personalment a la platja dels Tres Pins, ja que la Núria i jo érem admesos a les estimulants tertúlies, sota para-sol, d'aquell irrepètible grup d'artistes i lletraferits. Duran i Reynals, mort poc temps abans, hi era present, espiritualment, per mitjà de la casa que havia projectat per a Alexandre Vila i Rosa Pla, acabada la Guerra Civil, que després fou del violinista Xavier Turull i d'Eugènia Creixell, i que avui pertany a Josep M. Puig i a Rosa Alsina. Aquesta casa, amb jardí a tocar de la platja, joia del barri de la Torre, s'ha beneficiat de

la cura i el refinament dels successius propietaris, que, potser sense ser-ne gaire conscients, han anat rendint un natural homenatge a Duran i Reynals. Diu Carles Sentís que Josep Pla "patrocina i secundà, al mateix temps, els projectes i l'execució que Duran i Reynals va fer de la casa de la seva germana Rosa, pocs metres enrere dels Tres Pins". Pla coneixia molt bé la distinció intel·lectual de la família Duran i Reynals, protagonista d'un dels seus "Homenots", i parlarà d'en Raimon com de "l'arquitecte tan conegut, de tants coneixements i de tan bon gust". Cal recordar, també, que la casa Bertran (avui Moll), situada a quatre passes, és una altra delicada realització seva.

Casa Puig-Alsina. Foto Miquel Esteba

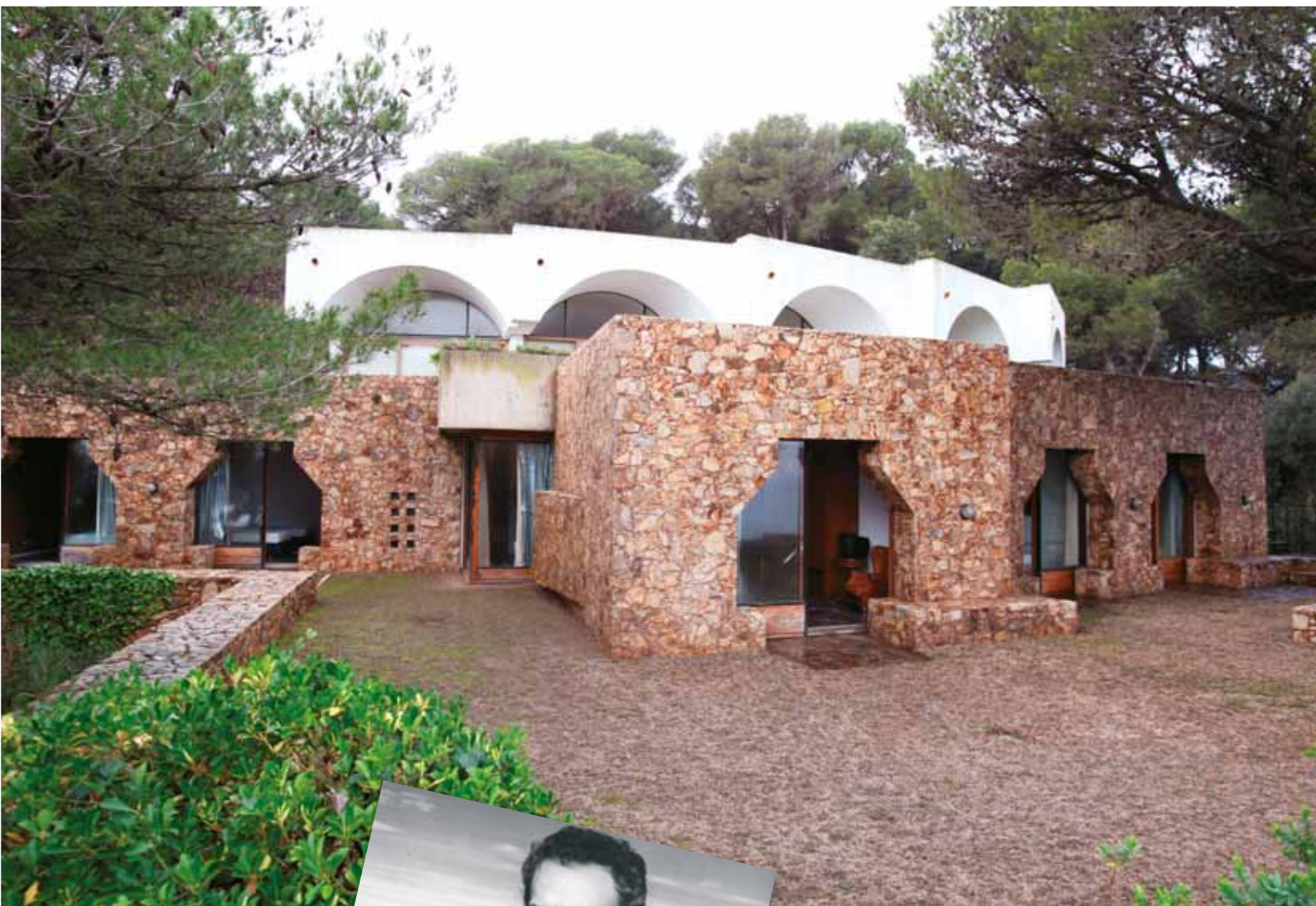
Raimon Duran i Reynals

L'Arquitectura Contemporània, fundat el 1928 a l'ombra de la Bahaus i Le Corbusier) fou tan breu que esdevingué quasi anecdòtica. De fet, ell no va seguir en cap moment el corrent funcionalista o maquinista. Treballà el classicisme "dins d'aquell eclecticisme que va prevaler sobre el dogmatisme i per al qual l'elegància era un fi en si mateix, pel que significava de refinament i d'impedir implicar-se en actituds més radicals", com reflexionà l'arquitecte Borja Carreras-Moysí.

Altres valorades realitzacions seves són la restauració del monestir de

Sant Joan de les Abadesses i l'acabament de l'església de Nostra Senyora de Montserrat a Pedralbes, que el seu amic, el també arquitecte Nicolau M. Rubió i Tudurí, començà a edificar als inicis dels anys 20 i en la qual Duran accentuaria el caràcter renaixentista i un major academicisme; o bé les cases Espona i Campo Vidal, a Barcelona, en l'etapa de construccions urbanes, amb la mateixa preocupació estètica.

Duran i Reynals (Barcelona, 1895-1966), l'artista clàssic, deixeble de Francesc d'A. Galí, que seguirà les consignes espirituals d'Eugeni d'Ors i el noucentisme, el retrobem aquí, a la casa Puig-Alsina, fidel a una arquitectura mediterrànica, és a dir, a l'ordre, la mesura, la senzillesa, l'harmonia, el sentit de la tradició... La seva unió al GATCPAC (Grup d'Artistes i Tècnics Catalans per

Antoni Bonet i Castellana

Discret, amable, conversador assossegat i interessant, **Antoni**

Bonet (Barcelona, 1913-1989) era, com he dit, contertulià als Tres Pins. A l'estiu s'estava a Corçà, on sembla que la seva esposa tenia una propietat. Havia retornat d'un llarg període a l'Argentina, país on esdevingué fundador de l'arquitectura funcional; una aventura professional que perllongà a l'Uruguai, on va ser autor de la modèlica urbanització i dels edificis de Punta Ballena, no lluny de Punta del Este, i on dissenyà un passeig de vianants enjardinat a primera línia de mar. Bonet, doncs, se'n va anar a "fer les Amèriques" perquè en dispersar-se el GATCPAC, del qual era representant il·lustre, cregué oportú acceptar els encàrrecs sud-americans. El prestigi reforçat, honors inclosos, havia de renovar encàrrecs a Catalunya i a Espanya. Quan el vaig conèixer, pels volts de 1975, hom podia descobrir, al Golfet, l'espectacular casa del

Casa Raventós (1973). Foto: Maria Geli i Masmiquel i Pili Planagumà (publicada originàriament en el llibre "L'arquitectura. Conèixer Palafrugell")

doctor Castanera (1964), oftalmòleg de fama, de la qual era l'autor i on és palesa la voluntat de condicionar els exteriors als interiors i, fins i tot, de preferir la construcció horitzontal a la vertical. I el 1973, al mateix Golfet, Bonet també signaria la casa Raventós, on "reprèn un dels elements compositius que va incorporar a l'arquitectura moderna des de la tradició mediterrània, les voltes a la catalana", com bé interpreta Josep Mariné i Duran. Ja a mitjan anys cinquanta, Antoni Bonet, partint d'una arquitectura que provenia del funcionalisme, feia alhora una conquesta interessant en el concepte de l'arquitectura modular, que a La Ricarda, la finca de l'aleshores poderosa família Bertrand, al Prat del Llobregat (en un cantó el mar, a l'altre el bell estany privat) trobava un model expressiu que permet la lliure confluència entre l'herència del racionalisme i les tradicions catalanes de la volta, i que va mantenir, fins a cert punt, com hem apuntat, a Calella.

Pepe Pratmarsó i Parera.
Col·lecció Amparo Pratmarsó

Elegant, culte, ponderat,
Pepe Pratmarsó
(Barcelona, 1913-1985)
causava un gran efecte,
sobretot entre l'element
femení. Perquè "P.P.P."
(Pepe Pratmarsó Parera),

com l'anomenaven els amics,
recordava un actor de cinema ben plantat en l'etern paper
de seductor. Sojornava a Mont-ras, en una masia amb molt
caràcter. La tertúlia als Tres Pins agafava una altra animació
segons si ell hi era present o no. Era un esteta de la vida, un
català d'esperit obert, que vivia i sentia l'art des de dins. La
lectura dels clàssics, el pensament, particularment la filosofia
i la poesia, eren compartits amb la música. Durant el període
comprès entre 1939 i 1942 treballà a l'estudi de Raimon
Duran i Reynals, el seu mestre. Per això, "fou l'arquitecte
que millor visqué el trànsit que va de la segona generació
noucentista de vocació renaixentista, al racionalisme i a un
cert organicisme", segons Daniel Giralt-Miracle.

L'arquitectura de Pratmarsó és neta, ben organitzada.
Les cases s'arrapen bé al sòl que els correspon, la llum
és la justa, res no és fora de lloc. Això potser explica que
treballés i reeixís en el camp dels xalets i de l'habitatge
unifamiliar, especialment a la costa catalana: Palafrugell,

Calella, Mont-ras, Aiguafreda, Begur, Vall-Llòbrega, etc.
Les cases Petin (1959), al carrer de les Illes Formigues, a
Calella, i Piriou (1976), a Llafranc, de les quals és autor,
són el perfecte exemple d'unes estructures discretes,
elegantíssimes, aptes per a la vida més dolça i més clara.

L'amic Pratmarsó fou membre del renovador moviment
arquitectònic Grup R, amb Moragues, Gili, Coderch,
Bohigas, Sostres..., la primera junta directiva del qual
presideix, l'agost de 1951. Durant el període 1953-1959 és
arquitecte municipal de Centelles (Osona), època en què
redacta el pla general de la vila. A Centelles hi tenia casa
i permanentment una part del seu cor. De 1965 a 1969 és
professor a l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de
Barcelona, i exercirà la presidència del Cercle Artístic de
Sant Lluç fins el 1977 amb el total beneplàcit dels seus
membres. Avui, una suggerent escultura avantguardista
(1989) de Magda Martí-Coll, al carrer de l'Allada, a
Palafrugell, promoguda per l'advocat i crític d'art Cesáreo
Rodríguez-Aguilera en representació de la comissió
d'homenatge a Josep Pratmarsó, perpetua el positiu llegat
d'aquest artista a l'Empordà, i aquell amor amb el qual, com
Duran i Reynals i Bonet, es mirà el país.

El meu agraïment a Carme Bonal, Amparo Pratmarsó i
Conxa Saurí

Collecció família Esteba

L'ORDENACIÓ URBANÍSTICA DE CALELLA

Jordi Font Bel

Arquitecte Municipal

Recentment s'ha publicat el Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) de Palafrugell i, per tant, les seves determinacions han adquirit plena executivitat. Aquest document es podria llegir com una adaptació del tramitat l'any 2006, amb nombroses precisions i ajustos derivats, en gran part, de noves exigències legals i d'una millor aplicació, producte de l'experiència en la gestió diària del document. En aquest sentit, el nou pla no comporta noves estratègies de creixement respecte de les adoptades anteriorment.

Aquestes estratègies de creixement, que el planejament territorial anomena sistema d'assentaments, en el nou pla es compleixen en les determinacions del Pla Territorial, atorgant al nucli de Palafrugell, pel seu rang de polaritat comarcal, l'estratègia de "creixement potenciat"; però, pel que fa als nuclis costaners, s'adapten a les determinacions de "desenvolupament qualitatiu".

Per tant, a Calella les intervencions del POUM es concreten a resoldre les necessitats funcionals del nucli, amb ajustos quant a les seves ordenacions i característiques, o sigui, que es considera que Calella ja no pot créixer en extensió i el que calen són ajustos a l'interior del nucli, amb la voluntat i expectatives de millorar-ne la funcionalitat sense alterar-ne la fesomia pròpia.

En el marc d'aquestes interaccions prenen especial protagonisme, per una banda, les propostes sobre l'àrea de l'entorn del càmping Moby Dick i, per l'altra, sobre l'accés al Canadell des de la carretera vella.

ES CONSIDERA QUE CALELLA JA NO POT CRÉIXER EN EXTENSIÓ I EL QUE CALEN SÓN AJUSTOS A L'INTERIOR DEL NUCLI, AMB LA VOLUNTAT I EXPECTATIVES DE MILLORAR-NE LA FUNCIONALITAT SENSE ALTERAR-NE LA FESOMIA PRÒPIA.

Pel que fa a l'entorn del càmping Moby Dick, el POUM proposa quatre intervencions puntuals, de les quals dues afecten directament l'àmbit ocupat actualment pel càmping, i que s'han de resoldre mitjançant plans de millora urbana.

El primer sector PMU b4.4, Moby Dick Est, inclou els terrenys a banda i banda de l'avinguda de Baldomer Gili i Roig i s'admet que l'ús sigui íntegrament residencial, amb una densitat inferior a la de promocions consolidades de l'entorn, i que la dimensió del terreny pot absorbir fàcilment.

El segon sector és el PMU a4.9, Moby Dick Oest, que inclou els terrenys situats a la cota més alta i que requerirà l'execució de la continuació viària entre l'avinguda de la Llum i el carrer del Sard, i es destina exclusivament a ús hoteler, ja que es considera que és una ubicació idònia per a aquest ús i que permetrà la implantació d'un establiment de superfície mitjana amb vistes al mar i amb una situació ben integrada en el nucli urbà que la fa adequada. Amb la particularitat, a més, que podrà tenir un accés des de l'avinguda Baldomer Gili i Roig, cosa que li atorga una centralitat interessant. Els dos sectors tenen fixat, a les agendes respectives, el seu desenvolupament en el tercer sexenni.

Aquesta intervenció es completa amb el sector urbanitzable SUD 4.2, carrer Sard, situat a tocar del PMU a4.9, Moby Dick Oest, just en el punt de connexió entre l'avinguda de la Llum i el carrer del Sard, on l'Ajuntament ha estat sensible a les reivindicacions expressades.

Després d'analitzar diverses alternatives, s'ha optat per la que consta en aquest document i que consisteix a reduir la superfície de sòl per classificar a aproximadament la meitat, que correspon a la zona de menys pendent i que dóna a la part més urbanitzada, deixant la resta com a sòl no urbanitzable. Aquest sector que es delimita s'anomena SUD 4.2 carrer Sard i ja inclou l'ordenació detallada, atès que les seves dimensions són mínimes i les determinacions, molt senzilles: només s'admeten quatre habitatges en parcel·les unifamiliars de superfície mínima de 800 metres quadrats, que és exactament la mateixa qualificació que tenen les parcel·les existents a l'altre costat del carrer del Sard.

Complementàriament als sectors esmentats, cal considerar la millora que representa la consolidació de la finca situada a l'encreuament entre el carrer de Baldomer Gili i Roig amb l'avinguda de la Llum per a l'ús d'aparcament públic, aprofitant la superfície planera que queda confinada al mig de la pineda; per tant, s'optimitza l'ús públic de l'espai sense malmetre ni les característiques ni les visuals de l'entorn.

L'altra intervenció significativa consisteix en la creació d'un eix paisatgístic des de la carretera vella de Llafranc fins a la platja del Canadell. Amb aquest objectiu es delimita el sector SUD 4.3, Rambla del President Josep Tarradellas, per garantir la correcta finalització de la Rambla en la seva connexió amb la

carretera vella, fet que comporta unes millores notables de la mobilitat, a més de facilitar la creació de l'esmentat eix paisatgístic per a vianants. En el tram final d'aquest eix es troba el polígon PAU a4.7, Canadell 1, que ha de permetre la compleció de la xarxa viària urbana del nucli de Calella, de manera que millori la mobilitat i que aportï una potencialitat d'aparcament a tot el nucli, per bé que la solució pot ser poc convencional i integrada al màxim en els espais lliures limítrofs, tant públics com privats, alhora que caldrà establir mesures de protecció de la pineda existent, que és, segurament, la més gran de l'entorn del nucli urbà de Calella.

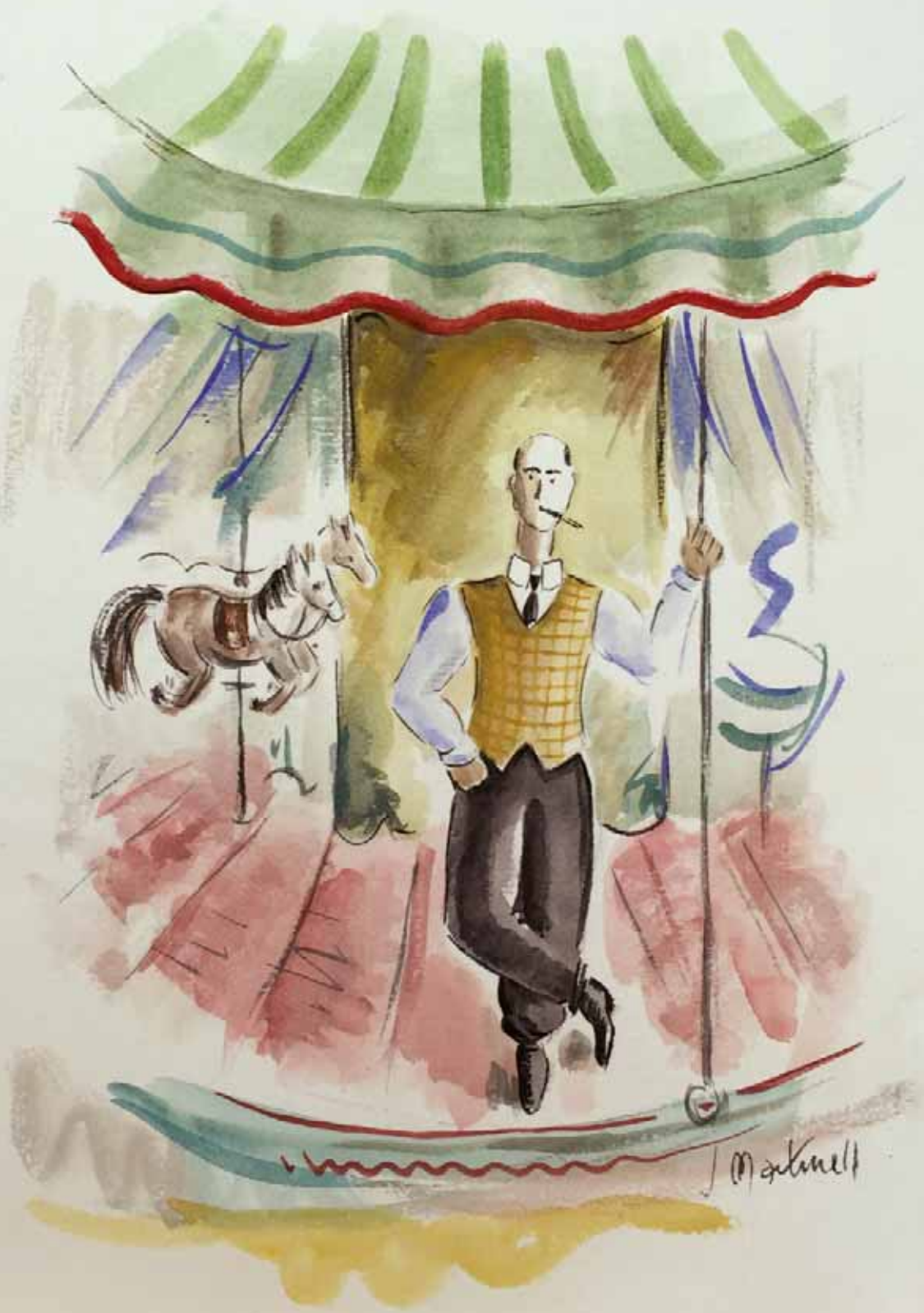
Al marge d'aquestes intervencions més significatives, cal remarcar que l'ordenació del nucli històric recull les determinacions del Pla Especial de Protecció i Intervenció del Patrimoni Històric de Palafrugell, definint els nivells de protecció individualitzats de cada edificació i el criteri de consolidar "fronts homogenis", amb la voluntat final de mantenir i preservar la tipologia urbana que atorga a aquest nucli de Calella un caràcter singular, del qual el planejament general deixa constància en l'àmbit normatiu.

Igualment, el Pla recull el traçat del conjunt del camí de ronda de tota la franja litoral i, si bé la major part d'aquest camí en el tram de Calella ja està consolidat, queda la part del barri de Sant Roc fins a Cap Roig on, tot i que hi ha un projecte redactat, es proposen millores significatives en el tram de la platja del Golfet, amb la pretensió que, a més de recuperar itineraris històrics, es puguin resoldre situacions impròpies de la qualitat turística de Calella, com és l'accés a la platja del Golfet.

En el procés d'informació pública del POUM es varen presentar un total de 43 al·legacions en relació al nucli de Calella, de les quals se'n van estimar totalment 7, i parcialment 34, mentre que les 2 al·legacions restants varen ser desestimades. Entre les estimades totalment hi ha les dues al·legacions presentades per l'Associació de Veïns i Amics de Calella.

Per tot plegat, aquest document del POUM pretén conservar els valors propis del nucli de Calella, limitant-ne el creixement i alhora millorant-ne la funcionalitat interna sobre la base d'una coherència territorial i de l'aplicació dels criteris de sostenibilitat exigibles en l'urbanisme modern.

FESTA MAJOR DE PALAFRUGELL

DEL 16 AL 20 DE JULIOL DE 2015

ARMISTICI EN LA SEGONA BATALLA DE LES FORMIGUES

Emili Agulló

La primera batalla de les Formigues, la naval, va enfrontar la flota catalana de Pere el Gran, comandada per l'almirall Roger de Llúria, amb navilis francesos a les ordres de Philippe III *le Hardi* (l'agosarat), qui encapçalà personalment la croada contra Catalunya formada per combatents de tot l'Occident d'Europa. Es va lliurar entre el 28 d'agost i el 3 de setembre del 1285, tal com relata la Crònica de Ramon Muntaner, i va acabar amb victòria local. Vuit segles després, la segona batalla pels illots, ara judicial, ha acabat en taules. O tal com estava. El municipi de Palamós disputava a Palafrugell la sobirania de tot l'arxipèlag. Però el Tribunal Suprem va donar per bo, el passat 15 de febrer, el repartiment dels setze illots entre els dos municipis: els deu més pròxims a Calella -sa Planassa, sa Corba, s'Escull Llagoster i els esculls de fora-, per a Palafrugell, mentre que els més pròxims a Palamós -la Formiga Gran i els cinc esculls que l'envolten- continuaran sent per al municipi veí.

I és que al final ha prevalgut la concòrdia entre els dos municipis, però la del 1717, que establia un ús compartit de les illes entre Palafrugell i Palamós perquè els pescadors de Calella i Llafranc poguessin llançar les xarxes sense entrar en conflicte amb els de Palamós. "Les illes Formigues quedaran comunes entre els dos pobles de Palamós i el seu comtat, i Palafrugell i el seu terme", se'n destaca com a cita il·lustrativa. Amb posterioritat, Palafrugell va vendre una porció del seu litoral a Mont-ras -entre el cap Roig i el cap de Planes-, acord que facilitava que els joves del poble veí poguessin fer el servei militar a la Marina, i hi va haver diverses revisions dels límits entre els termes municipals. Però mai ningú no s'havia parat a pensar en l'arxipèlag.

Tàcitament, sembla que Mont-ras comptava que els illots, compartits amb Palamós, anaven inclosos en el bocí de litoral que havia comprat a Palafrugell fins que a la tardor de 2006 va saltar la guspira que va originar el conflicte: Mont-ras i Palamós van acordar una nova divisió territorial que posava fi a la jurisdicció compartida dels illots del cap de Planes i de les Formigues. Els primers, per simplificar, se'ls quedava Mont-ras, i les Formigues, com a contrapartida, les gestionaria Palamós en exclusiva. Setmanes després, un cop regirats els arxius, Palafrugell reclamava els seus drets: en els acords de cessió de la franja del litoral a Mont-ras no s'hi esmentava l'arxipèlag.

La disputa territorial estava servida. Experts i tècnics dels tres municipis no es van acabar de posar d'acord i la resolució de la polèmica va quedar en mans de la Generalitat. El Departament de Governació va analitzar el cas i els antecedents. Com que en les successives delimitacions

Foto: MDNB

dels termes documentades des del 1400, en cap cas es feia referència a les illes, l'any 2009 l'aleshores conseller, Jordi Ausàs, va dirimir el repartiment salomònic dels illots entre Palafrugell i Palamós, tot basant-se en els usos compartits que establia la Concòrdia del 1717 i argumentant que la resta de proves documentals adjuntades per cada part no demostraven ni la jurisdicció, ni el domini, ni la propietat efectiva de les illes. Tot i els límits, emplaçava els dos municipis a acordar un sistema de gestió conjunta dels illots, que de facto són titularitat del govern espanyol.

La resolució, però, no va satisfer el govern de Palamós. El ple va avalar, a finals de 2009, un recurs contenciós administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i el municipi va defensar que abans de la Concòrdia les illes li pertanyien. L'alcalde palamosina, Teresa Ferrés, també esgrimia que, segons la delimitació actual, el perllongament imaginari de la línia recta traçada entre les dues darreres fites d'atermenament entre Palamós i Mont-ras deixaria l'arxipèlag dins de la seva jurisdicció. Des de Palafrugell, l'aleshores alcalde, Lluís Medir, va optar només per defensar el repartiment ponderat i va lamentar la judicialització d'una disputa que tenia "un fons de debat teòric i molt acadèmic, però una importància pràctica nul·la".

Tot i tractar-se d'illes, els magistrats no es van voler mullar. Dos anys més tard, a la tardor de 2011, els magistrats van desestimar el recurs de l'Ajuntament de Palamós i van donar per bona la divisió territorial aplicada per Governació. El govern de Palamós, ja posats, va fer l'últim pas, amb un recurs de cassació davant el Tribunal Suprem. Però l'alt tribunal, passats gairebé tres anys i mig més, s'ha mantingut sobre la ratlla traçada per la Generalitat.

Però les posicions polítiques a cada banda de la frontera insular han variat poc: a Palamós han acatat la sentència, lògicament, des del desacord. I a Palafrugell, l'ara alcalde, Juli Fernández, s'ha mostrat satisfet amb l'aval a la solució administrativa que Governació havia adoptat inicialment i, igual que Medir, ha qüestionat el conflicte judicial. Els magistrats del Suprem, però, no han estat salomònics en una darrera qüestió: les costes del litigi, fins a 4.000 euros a favor de la Generalitat i la mateixa quantitat per al consistori palafrugellenc, hauran d'anar a càrrec de l'erari palamosí.

NOTICIARI

Foto: Xavier Trias de Bes

Regata Euro Laser Master Cup 2015. IX Trofeu Calella de Palafrugell - "Memorial Pitus Jiménez"

El Club Vela Calella, que organitza aquesta prestigiosa regata internacional, ha acollit des del 2006 els millors regatistes de Làser en la categoria Màster (de navegants de 35 o més anys) d'arreu d'Europa, entre ells medalles d'or olímpiques com Miguel Noguer i José Luis Doreste, campions del món, així com Mònica Azon. Enguany la regata ha tingut 111 participants de diversos països: Alemanya, Anglaterra, Bèlgica, Espanya, França, Holanda, Suïssa, Mònaco, Noruega i Suècia. La competició es va celebrar del 16 al 19 d'abril de 2015. Durant els tres dies es van poder dur a terme les sis proves previstes, amb una gran varietat

de vents que van donar lloc a unes regates molt ràpides i de notable força física. Mònica Azon (CN Masnou) en la categoria Làser Radial i Carlos Martínez (Vela Club de Regatas de Santiago de Ribera) en la categoria Làser Estàndard, van ser els guanyadors, entre altres premiats. L'excel·lentíssim alcalde de Palafrugell, Sr. Juli Fernández, presidí el repartiment de premis, que es va fer al Port Bo, i va dirigir unes paraules de felicitació als organitzadors i als participants d'aquesta carismàtica regata. Xavier Trias de Bes, membre del Comitè d'Honor, assistí als diferents actes en representació de l'Associació de Veïns i Amics de Calella.

Col·lecció família Hallé Boix

Neus Salada

Un gran record per a la Neus Salada, vídua d'en Joan Boix de l'hotel Sant Roc i mare de la Montse i la Tere. Malauradament, ens va deixar el passat 12 de novembre als 97 anys, que ja són anys!

Tots tenim un gran i bon record de la meua mare, una dona que va viure una vida llarga i profitosa, i que va gaudir fins al final dels seus dies acompanyada dels seus néts i besnéts.

Sempre ha estat l'ànima de les empreses del seu marit i també de la família, forta i discreta. Sabia estar sempre al seu lloc, tot deixant el protagonisme per a en Joan.

Tot i haver passat tant de temps a Calella, els primers anys de matrimoni de vacances amb les dues nenes, i després, trenta anys al peu del canó portant l'hotel amb eficàcia i discreció, com era el seu tarannà, des del 2002 va viure a Palafrugell. Havia deixat la seva estimada Barcelona, de la qual mai va poder deslligar-se ni oblidar.

Els que l'estimàvem i la coneixíem sentim un gran buit i crec que ningú que l'hagi conegut podrà oblidar-la. Fins a sempre, mare!

Tere Boix

Foto: Col·lecció Ramon Inès

La Caixa a Calella

Aquest mes de juny farà 20 anys que es va obrir l'oficina de la Caixa a Calella. Aquí podem veure la façana en l'actualitat i

Foto: Miquel Esteba

una fotografia del dia de la inauguració on veiem, d'esquerra a dreta, Jaume Inès, Lluís Prats, Rafel Bartalot, Lluís Esteba, Narcís Cortey, Joan Gelpí i Fernando Ferrer.

Foto: Marta Puig

1a Nedada Cales de Calella - Trobada Glòria Sant

El diumenge 17 de maig va tenir lloc la 1a Nedada Cales de Calella - Trobada Glòria Sant, una nedada popular sense esperit competitiu per retre homenatge a la Glòria, que ens va deixar el passat 28 de febrer. L'organitzava Custom Sailing CB (en Miki, en Lluç i la Marta, els seus tres fills), amb el suport de Radical Swim i d'unes quantes desenes de voluntaris col·laboradors que van fer possible que l'esdeveniment fos tot un èxit.

Aquesta primera edició va comptar amb 120 participants que van recórrer nedant una distància d'aproximadament 3.000 metres, amb un itinerari que es va haver de modificar al darrer instant per la forta tramuntana que va bufar tot el cap de setmana. Una sèrie de barques van desplaçar els participants fins a la platja de Llafranc, on va tenir lloc la sortida. Els nedadors van seguir tot el litoral entrant a les diferents platges de Calella, i després de fer la volta a un escull de davant de la platja de Sant Roc, van acabar a la platja del Port Pelegrí. En tot moment es va comptar amb el seguiment marítim de 6 embarcacions i 7 paddle surfs per garantir la seguretat dels participants a la prova.

Foto: MDNB

Quan tothom va haver arribat es van llegir unes paraules en memòria de la Glòria, tot explicant als qui no la van conèixer com s'estimava Calella, el mar i les seves platges, i també el sentit que tenia per a nosaltres, els seus fills, fer-li un homenatge com aquest, fidel al seu estil de veure i viure la vida amb energia i vitalitat fins al darrer moment. La veritat és que el fet de poder compartir amb família, amics, coneguts i nedadors anònims aquest esdeveniment en un entorn tan significatiu per a nosaltres, ens ha ajudat a omplir una mica l'enorme buit que ens ha deixat la mare. Com a record de l'acte es va descobrir una placa commemorativa que en endavant estarà al local que Custom Sailing CB té a la platja del Port Pelegrí. Després de l'experiència i dels comentaris encoratjadors de nedadors i voluntaris, ens encantaria continuar l'any vinent amb una segona edició, si pot ser amb l'itinerari inicialment previst costejant el litoral des de Roques Planes fins a la platja del Port Pelegrí.

Marta Puig

RECORDS D'UN LLIBRETER CALELLENC (1)

David Pagès i Cassú

Professor, escriptor i antic llibreter

La publicació del número 50 de la revista *Es Còdol* és un motiu de goig per a tots plegats. El nostre agraïment a totes les persones que, d'una manera o altra, han fet possible que la revista hagi assolit aquesta fita. Per molts anys!

Com que estem en xifres rodones, nosaltres volem aprofitar aquesta finestra per compartir amb el lector records i anècdotes especials de la nostra etapa com a llibreters a Calella de Palafrugell, la qual s'inicià el 1985, precisament ara fa 30 anys. Hi exercírem fins al 2001. N'esmentem alguns:

1- Aquell primer any se celebrava el setè centenari de la batalla naval de les Formigues, una de les més importants ocorregudes a la Mediterrània a l'època medieval. Tingué lloc l'any 1285, durant el regnat de Pere II el Gran. L'estol català, dirigit per l'almirall Roger de Llúria, vencé el francès. Recordem que, amb motiu de la susdita commemoració, s'organitzaren diferents activitats. Tot plegat ens féu prendre consciència de les dimensions d'aquell fet històric, tan important.

2- Una de les primeres coneixences que férem va ser la d'Albert Viladot, un dels periodistes més reconeguts de casa nostra. Havia col·laborat en diferents mitjans informatius i arribà a ser el director del diari *Avui*. En aquell moment dirigia el *Telenotícies Nit TV3*. Gràcies a la nostra afició compartida per les lletres i la comunicació vam tenir moltes converses i vam fer bona amistat. Lamentablement morí el 1993, l'any en què complia 39 anys. Era una persona excel·lent. Fou una mort que ens va colpir molt. El periodisme català patí una gran pèrdua.

3- Un moment que recordem amb molta joia fou quan el Dr. Joan Baró, veí del barri de Sant Roc, ens convidà, en nom de la comissió de festes, a fer el pregó d'aquell any en les festes del barri. La proposta ens causà molta alegria i l'acceptàrem amb molt de gust. L'acte, càlid i emotiu, tingué lloc el divendres 19 d'agost de 1994. Fa pocs anys s'aplegaren tots els pregons que s'havien llegit fins aleshores.

4- Devia ser l'any 1999. Era el dissabte de les havaneres. Cap al tard, un senyor aparcà el seu cotxe davant de la llibreria i ens demanà si ens feia res que deixés el cotxe allí davant. Li responguérem que no, que ja l'hi podia deixar. Llavors ens explicà que venia expressament de Mallorca (s'entén que havia carregat el seu vehicle al vaixell i que havia vingut en cotxe des de Barcelona), atret per la fama de les havaneres de Calella. La idea que tenia era seguir la Cantada, passar la nit a la població i, l'endemà, tornar a Palma.

5- Personalitats rellevants i conegudes en camps diversos passaren per la botiga en aquells anys. És el cas

VIST DES D'ARA, I TRANSCORREGUTS
POCS ANYS, T'ADONES DE COM HAN
CANVIAT LES COSES QUOTIDIANES

Josep Pagès i David Pagès, l'estiu de l'any 1992, davant de la llibreria Col·lecció David Pagès

d'Amaro Dauder, jugador de l'Espanyol (1957-1962); Benjamí Grau, pilot de motociclisme en els anys setanta i vuitanta; Víctor Muñoz, jugador del Barça (1981-1988); Òscar Nebreda, dibuixant; Antoni Pelegrí, advocat i escriptor; Jaume Sobrequés, historiador; Jordi Vilajoana, conseller de Cultura (1999-2003) i actual secretari general de la Presidència de la Generalitat de Catalunya; Antoni Vilanova, assagista, escriptor i catedràtic de la UB...

6- Vist des d'ara, i transcorreguts pocs anys, t'adones de com han canviat les coses quotidianes, dels avenços que hi ha hagut i de com han quedat desfasats alguns productes comercials. En són prova els rodets fotogràfics i les targetes de telèfon, que llavors tenien un gran èxit en vendes i que, en l'actualitat, són pràcticament inexistent. També podríem parlar de les postals i les cartes escrites a mà, que, tot i que se'n continuen escrivint, han anat cedint protagonisme als correus electrònics, SMS, WhatsApp...

Records i anècdotes que ens han vingut al cap. N'explicarem més en el proper número de la revista *Es Còdol*, el 51è.

ANADA AMB VELA LLATINA DE PINEDA AL PORT BO

Marià Marqués

Amics de la Vela Llatina de Calella de Palafrugell

QUINA MERAVELLA SENTIR LA RODA DE LA BARCA COM ANAVA TALLANT L'AIGUA AMB L'EMPENTA DE LA VELA. EL SOROLL DEL VENT I ELS GRINYOLS DE LES FUSTES.

A cabada la trobada de Pineda, amb en Pere ens embarcàrem a la *Farigola*. El garbí s'havia reviscolat i les ones començaven a ser una mica picades. Llevàrem el ferro que havíem deixat amb molt de cap, férem vela amunt i la barca es posà al llarg gairebé en popa. De seguida agafà embranzida. Al cel, ni un núvol. Pineda quedà ràpidament enrere. Ara ja estàvem embarcats i el vent ens era favorable. La barca lliscava brandant lleugerament d'un cantó a l'altre. Devíem anar ben bé a 5 nusos. Eren vora les quatre de la tarda i el sol picava de valent. Sort dels barrets. Quina meravella sentir la roda de la barca com anava tallant l'aigua amb l'empenta de la vela. El soroll del vent i els grinyols de les fustes. Un cop passat el delta de la Tordera, a l'alçada de Blanes, el vent pujà d'intensitat i, gràcies als bons nedants de la barca, lliscàvem sobre les ones. Hauríem volgut acostar-nos a la cala Forcanera, la més bonica d'aquest indret, però no podíem deixar d'aprofitar aquell vent favorable. A popa es veia el cel una mica enteranyinat. Era el front anunciat que es començava a acostar. A mesura que el cel s'enfosquia el vent ens donava a popa rodó. Posàrem l'antena plana, talment com si fos una barca de víkings, amollàrem l'escota i la vela va fer una gran bossa a proa de la barca que l'estirava amb força, aixecant grans bigotis d'aigua a banda i banda de la proa. Les ones guanyaven volum i adquirien un color grisós. La vela inflada, quan baixàvem l'ona, s'enlairava aixecant la proa i així evitàvem que s'ensorrés i ens alentís. La barca navegava admirablement. El vent i el mar ens duien avall. A l'alçada de Tossa, calgué anar amb cura, ja que el vent feia estona que bufava i les ones no venien alineades

A l'ombra del puny del car

del tot i tampoc el vent, que quan carregava la ratxa s'apoyentava una mica. La navegació era complicada. Dúiem tota la vela enlaire i calia fer anar l'arjau amb cura, parant compte amb les brandades i les estrebades dels caps que subjectaven de la vela tibada. Per tal d'evitar una trabujada, calia assegurar la posició de la vela. Decidírem caçar l'orsapop tirant el car una mica a popa i la pena enfora, i alhora aferràrem el puny d'escora més sobre coberta. Aquesta maniobra funcionà la mar de bé. A partir d'aquest moment la barca s'assentà, es reduïren les estrebades i ens poguérem relaxar gaudint del paisatge i de la navegació. L'anomenàrem "maniobra sobrats de vent". En mar no hi havia ningú. Navegàvem sols allunyats de la costa. La bellesa del paisatge quedava accentuada pel contrast de clar i fosc de fons. La costa de Lloret i Tossa va passar gairebé sense adonar-nos. A l'horitzó veïem el cap Gros i, més enllà, el freu de les Formigues. Férem un mos en silenci assaborint la finor i la soledat del paisatge emmarcat en aquell cel que ens empaitava.

Davant de l'illa el vent baixà una mica d'intensitat. Ja veïem Calella al fons. En aquest punt decidírem tornar la vela per tal d'encarar el bordó en direcció al Port Bo a la bona. A mesura que la barca s'acostava a la posició d'empopada, en Pere arreplegà tota l'escota, deixà l'arjau momentàniament i, caminant, passà per proa del pal, fent passar tota la vela d'un cantó a l'altre de la barca, mentre jo posava l'antena vertical i aprofitant el moviment d'en Pere la feia passar a l'altre costat. Quan en Pere tornà a ser a popa, caçà escota alhora que jo caçava el davant i amb la vela ben enlaire i navegant de través començàrem la volta de terra. Ens acostàrem ràpidament al Port Bo. Armàrem els rem i bo i entrant al Port Bo plegàrem la vela. Feia cinc hores que havíem sortit de Pineda i ja érem a casa.

Col·lecció Enric Cusí

L'ENRIC CUSÍ

Pere Desmont

A l'Enric Cusí no li cal ensenyar el salconduit "d'altre calellenc". Ho és per dret propi. No es deixa veure per Calella com abans, però així que torna a posar-hi els peus, retroba amics i junts contenen nostàlgies. Va guanyar-se les primeres pessetes fent de monitor al Club Vela Calella. Avui divideix la seva vida professional entre la televisió, la ràdio, el teatre i el doblatge. És un tipus amè i proper i d'un envejable poder de seducció.

El teu personalíssim programa radiofònic de mitjanit, *El boulevard de la cançó francesa*, m'ha ocasionat gratificants insomnis..., però d'un temps ençà no et sento.

Van ser divuit anys de programa a Com Ràdio, sí, sí, molt temps de permanència en antena. No és estrany, doncs, que m'enganxessis. Potser ja tocava plegar. Molts m'animen a continuar, qüestió de tornar a trobar finançament... En tot cas, celebro que donessis els insomnis per ben emprats.

Calella hauria inspirat Charles Trenet per compondre *La mer*, com s'ha dit que va inspirar Joan Manuel Serrat per compondre *Mediterráneo*?

Per què no? Pensa que Charles Trenet, poeta i *parolier de chansons* genial, era ben mediterrani. Va néixer a Narbona, i va viure a Perpinyà, d'on era el seu pare, des dels 8 fins als 17 anys. Després es va instal·lar a París, però no va oblidar mai els seus orígens.

Parlaria el català?

No habitualment. Tinc enregistrada una entrevista en què imita perfectament les velles de Cotlliure parlant català. En el seu extens llegat de cançons hi trobem dues sardanes: *La jolie sardane*, elogi a la *sardane du pays catalan*, i *Les filles de chez nous*, elogi a les noies de Perpinyà. La cançó *Barcelone*, a ritme de pasdoble, té un fragment a ritme de sardana. I en una cançó molt difícil de trobar parla dels berenars de la seva infantesa i a cada tornada diu en català: *volem pa amb oli, pa amb oli volem...* Curiosament, Jimmy Rena la tocava a La Guitarra del Canadell quan l'acompanyaven els germans Gili de La Locomotora Negra... Però Trenet se sentia sobretot francès.

Acabo de citar en Serrat; és el nostre cantant més francès?

Home... (*somriu, medita uns instants*) Gairebé tots els cantautors de la nova cançó van rebre una influència molt directa dels cantautors

de la *chanson*. Si hem de fer algun paral·lelisme amb la cançó francesa, en Serrat és el nostre Charles Aznavour, per les coses que explica i per com les explica. És clar que potser ell et diria que qui més l'ha influït és en Jacques Brel...

Per a tu el Mediterrani comença per Calella...

Per a mi el mar és Calella. Vagi on vagi, si hi ha mar, no puc evitar comparar-ho amb Calella. La fotografia ho diu tot! Aquí tenia un any i escaig, el Canadell per a mi tot sol... De petit no podia entendre que hi hagués algú que no estiuegés a Calella. Hi vaig passar una infantesa daurada.

Em deies abans que la casa que van llogar els teus pares al cor del poble t'integrà de manera natural en l'ambient i els costums de Calella.

Era una casa de la Maria de can Batlle, al carrer de Chopitea. Una casa amb molt caràcter, dos pisos, un llarg passadís i, al fons, l'eixida i l'hort des d'on es veia el campanar de l'església. Aquest escenari enamorà els meus pares. Ah...! La casa del costat, de l'àvia Elvira, tenia la mateixa disposició, però a l'hort hi tenien, a més, gallines i conills.

Com? La teva àvia vivia paret per paret?

(*Riallada*) No, home! Era l'àvia d'en Santi i de la Maria Dolors Niell, però les meves germanes i jo li dèiem "àvia Elvira", era la nostra àvia de Calella. Va transmetre a la meva mare la recepta calellenca del pollastre amb llagosta... No en va, les àvies són el patrimoni culinari de casa nostra!

Prou que ho sap en Ferran Adrià! Pots memoritzar més gent i estampes d'aquella Calella dels anys 50 i 60?

Bu! Els anys 50 van ser els darrers d'una època, d'una manera de viure, que els anys 60 va canviar radicalment. Aquell Port Bo ple de pescadors feinejant tot anant o

PER A MI EL MAR ÉS CALELLA. VAGI ON VAGI, SI HI HA MAR, NO PUC EVITAR COMPARAR-HO AMB CALELLA. LA FOTOGRAFIA HO DIU TOT! AQUÍ TENIA UN ANY I ESCAIG, EL CANADELL PER A MI TOT SOL... DE PETIT NO PODIA ENTENDRE QUE HI HAGUÉS ALGÚ QUE NO ESTIUÉGÉS A CALELLA. HI VAIG PASSAR UNA INFANTESA DAURADA

Col·lecció Enric Cusí

tornant de pescar, l'estesa de xarxes; en Pepito, el pare d'en Francisco de can Palet, que feia de missatger amb un carro on ens duia les bicicletes de Palafrugell; sa Canera, que també venia amb un carro des de can Cané i repartia una llet boníssima; també el repartidor de gel i el de carbó, amb una camioneta d'abans de la guerra. I, escolta, la guàrdia civil en bicicleta...

Un fotograma de Berlanga...

Poc més o menys (*somriu*)... Però ara que m'he fet gran, el que més enyoro de Calella i de Palafrugell, en general, és aquella manera de parlar, salant i emprant paraules i expressions que no he tornat a sentir mai més, amb aquella fonètica tan característica, de vegades plena de castellanismes però molt ben integrats a la parla del país.

Exercir de monitor de vela a la "teva" Calella, fou una mena de "consagració" calellenca per a aquell nenet de la pilotassa a qui la foto atura en el seu balanceig?

Que maco que ho dius! Potser era un destí cantat, en el meu cas. Però paral·lel al de l'amic Carles Jover. Ell i jo vàrem crear l'Escola de Vela l'any 1969, amb el vistiplau del Club Vela Calella. Ben aviat ens varen ajudar en Quique

Brancós, en Jaume Roure i la meva germana Mariona. Teníem la nostra experiència nàutica, ja regatejàvem des dels set i nou anys. El *dinghy* de casa, la Fura, em va servir per afermar-me el caràcter de navegant.

Autodidacte o va haver-hi un mestre?

Vocació a part, va haver-hi un mestre: en Pitus Jiménez, un crac. El Memorial Pitus Jiménez, Trofeu Calella de Palafrugell, regata internacional, segueix recordant la seva categoria humana i esportiva. Tampoc mai no em faltaren els consells del meu pare, per a qui el mar tenia pocs secrets!

Potser també estava cantat que et casaries a la parròquia de Calella?

Sense el "potser"! La Carmen i jo ho vam tenir clar des del primer moment. No se'ns va ocórrer cap altra església. Fou el juny de 1982. (*Sembla perdut en els seus pensaments*)

Qui era el senyor rector?

No ho recordo pas...

Sortim plegats del Teatre Gaudí de Barcelona, on l'Enric Cusí interpreta *Somriures i llàgrimes*. Allà mateix hem gravat l'entrevista i constatem que, un cop rebobinada, no li ha calgut censura prèvia...!

UNA EXPERIÈNCIA GRATA

M. Dolors Niell

SE'M VA ACUDIR QUE QUÈ MÉS ELS PODIA, INTERESSAR, ALS CALELLENCS QUE LA SEVA PRÒPIA HISTÒRIA?

Essent veïna i amiga d'en Miquel Esteba, un dia em va dir: "Per què no escrius alguna història de Calella, tu que hi estàs tan arrelada, per publicar-la a *Es Còdol*?" "No sé, no se m'ha acudit mai d'escriure per publicar, sempre ho he fet a nivell personal. Sí que m'agrada escriure, tot i que ho faig per afició i prou. Però bé, puc buscar un tema que sigui d'interès per als qui llegeixin *Es Còdol*." I vaig pensar més que res en la gent de Calella (doncs, mira, ja tenim títol: "La Gent de Calella"), ja que va ser pensant en ella que en Miquel va fer les primeres edicions de la revista. Se'm va acudir que què més els podia interessar, als calellencs, que la seva pròpia història? He de confessar que vaig començar pels qui em van ser més fàcils: la meua àvia paterna, n'Elvira d'Amèrica; les ties àvies, i el meu avi matern, en Pepet Gilet. A partir d'aquí s'han anat acumulant, com aquell qui res, 35 publicacions al llarg d'aquests 18 anys.

M'agradaria fer saber a totes les persones a qui he fet treballar i que m'han dedicat temps i atenció, rememorant vivències passades protagonitzades per ells i que amb molt de gust m'han contat, que jo també he passat i passo bones vetllades quan, escoltant els seus relats, em poso en el seu món, potser tràgic, potser màgic, interessant i curiós. També he de dir que, a vegades, del temps que duren les xerrades només puc fer-ne servir una part per transmetre al lector. I sempre queden

a l'esberrany retalls de la història que no vénen al cas, però que no per això deixen de ser interessants. Quan vaig a parlar amb els protagonistes a les seves cases, sóc temerosa de molestar-los. A voltes em costa decidir-me, quan haig d'insistir per repetir la visita, per aclarir algun punt que tinc dubtes que sigui correcte o perquè vull obtenir més informació.

Vaig recuperar una gravadora que tenia arraconada perquè escrivint a mà no puc seguir tot el que em diuen, i així a casa em dedico a desengrunar i ordenar frases i paraules fins a guarnir l'escrit, talment com si cada pàgina fos un puzzle. Aconseguir les imatges adients també és gratificant; tothom treu la capsa de fotos, oblidades de

fa temps i que recuperen records.

Molts dels personatges que he esmentat ja no hi són, però espero que la lectura dels seus records complaqui els seus descendents i la gent que tingui interès per un bocí de la història de Calella.

Estic contenta de sentir-me esperonada a escriure, i agraeixo les circumstàncies i l'aportació dels qui les han provocat, perquè em porten a publicar uns treballs que m'estan enriquint. I gràcies a qui té la responsabilitat de mantenir activa la revista *Es Còdol*, ja que amb ella tinc l'oportunitat de continuar fent sortir a la llum la història de la nostra gent.

EL PLAER DE LA PARAULA

Núria Martí Constans

<http://nuriamarticonstans.blogspot.com.es/>

Ara que se'm demana que miri enrere, que pensi en totes les vegades que he col·laborat amb *Es Còdol*, faig números i m'adono que són set els contes que hi he escrit, els primers amb il·lustracions de Pere Martí.

Set. Un número molt recurrent en la cultura i en la literatura. Un número que en algunes religions representa tot allò que és bo. Sens dubte, participar a *Es Còdol* ha estat (i és) una cosa bona, en tant que parlem d'una revista popular i de qualitat que acostava als lectors la realitat calellenca. I em satisfà que la meua feina hagi estat participar-hi com a autora de ficció. Entre articles periodístics, una mica de realitat simulada que retrata comportaments humans, perquè a l'home li interessa l'home, amb tots els seus defectes i pecats. Un relat per revista amb una condició: que l'escena se situï als carrers o a les platges de Calella. Com a autora, he fet córrer el pensament al despatx de casa, que dóna a la plaça de Josep Pla de Girona, fins a les casetes blanques, els carrers estrets, la sorra granada, les roques i el cel de Calella. Set vegades. No m'ha costat gaire.

Calella té alguna cosa que m'inspira, si és que encara avui podem fer servir aquest verb més aviat romàntic. Quan he d'escriure i hi passejo, sigui una passejada física o mental, sempre trobo un motiu o altre per crear una història. Potser perquè m'evoca una època de joventut, quan hi anava amb qui avui comparteixo la vida. Potser perquè sempre hi he anat tornant i carrers i platja mai m'han decebut.

Amb el temps, aquests relats han format part de dos reculls publicats per Curbet Edicions: *Naturalesa humana* i *Un excés de felicitat. Vint contes perversos*. Dos llibres que he presentat a la seu de l'AVAC, amb la complicitat de M. Dolors Niell -a qui agraeixo les ganes de fer-ho possible- i també de Guillem Terribas, activista cultural i llibreter fins fa uns mesos (ara assegura que s'ha jubilat, cosa que cap dels que el coneixem ens acabem de creure).

Ambdues presentacions van tenir lloc a l'estiu, quan la vida cultural a ciutat queda una mica endormiscada pels efectes de la calor. S'agraeix que la fresca de la marinada desvetlli les ànsies de literatura. Va ser un plaer, doncs, parlar de la meua feina d'escriptora als assistents, compartir amb tots la passió per viure la vida a través de la paraula escrita. Per això, quan un tercer estiu em van proposar de fer una xerrada sobre el relat breu no m'ho vaig pas pensar dues vegades i vaig tornar a Calella per parlar de Rodoreda, de Monzó i de Cercas, en tant que autors d'històries curtes també, a més de novel·listes. La xerrada es va convertir en una tertúlia, de nou amb Guillem

CALELLA TÉ ALGUNA COSA QUE M'INSPIRA, SI ÉS QUE ENCARA AVUI PODEM FER SERVIR AQUEST VERB MÉS AVIAT ROMÀNTIC.

Foto: Jordi Masmiquel

Foto: Jordi Masmiquel

Terribas, i aquest cop acompanyats de Laura Masmiquel, que feia de lectora de contes dels autors comentats. Va ser una tarda fantàstica.

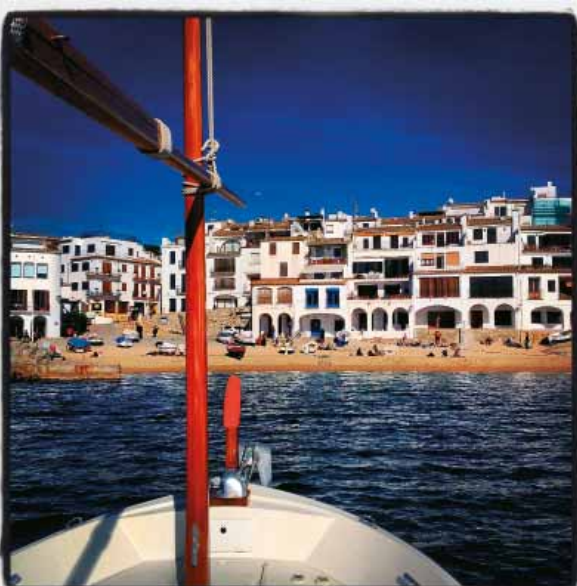
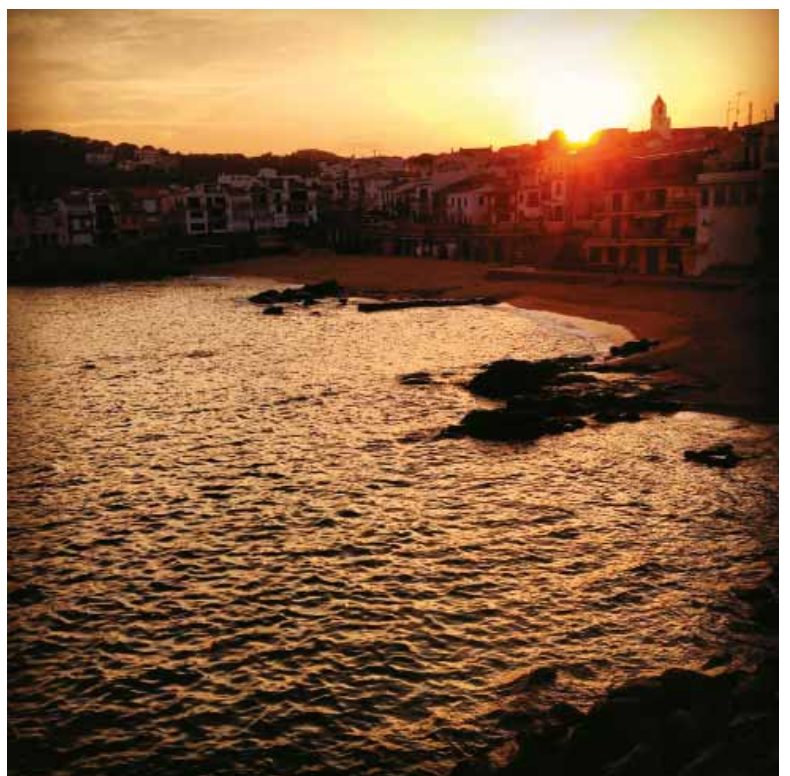
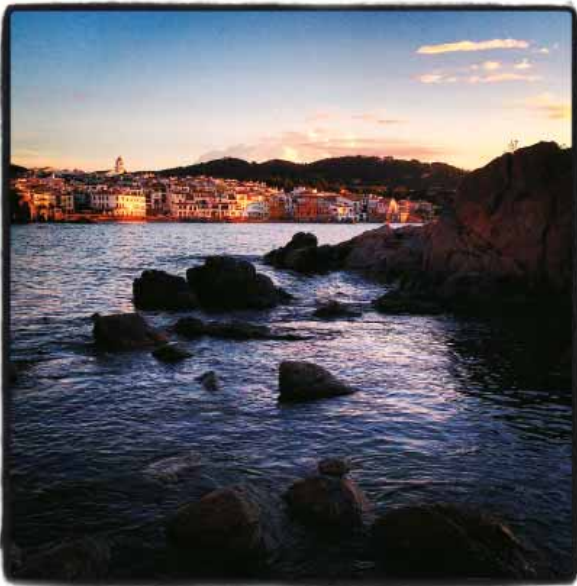
No puc sinó agrair a *Es Còdol* totes les bones estones que m'ha fet passar. Moltes gràcies, doncs, a l'AVAC i als diferents presidents, que sempre m'han mostrat el seu suport. Espero que aquestes col·laboracions continuïn actives durant molt de temps i espero que els lectors gaudeixin de la revista i de les meves històries. Com a autora, asseguro que he xalat creant-les. Per molts anys i llarga vida a *Es Còdol*.

ENRIC BRUGUERA

E nric Bruguera Martí (Palafrugell, 1958) va cursar estudis de fotografia publicitària a l'Escola Muntaner de Barcelona, i està especialitzat en reproduccions d'art, digitalització d'arxius i retoc fotogràfic. Enamorat de la llum i el paisatge de l'Empordà, utilitza Instagram i les xarxes socials per oferir la seva visió particular d'aquest petit país. Actualment és coordinador de la Biennial de Fotografia Xavier Miserachs.

Les seves fotografies han estat publicades, entre altres, en els llibres *Grans hores de la Costa Brava* (1994), *Els artesans de la imatge* (1997), *Llafranc Romà* (2004), *Una visió artística de l'Empordanet* (2006), *Història del Baix Empordà* (2006), *Sahraús, novembre als campaments de Tinduf* (2006), *L'art religiós a Palafrugell* (2007), *Sa Perola i la pesca a Calella* (2008), *80 anys de pintura a Llagostera* (2009), *Atlas Paisatgístic de les terres de Girona* (2010), *La mirada persistent* (2013) i *La porta d'entrada al Cap de Creus* (2014).

LA PRIMERA CASA D'ESTIUIG DE CALELLA?

Redacció

LA SEVA GRAN PARTICULARITAT ÉS QUE, A DIFERÈNCIA DE LES CASES DEL CANADELL I LES DE LA BARANDILLA, NO ES VA EDIFICAR A PRIMERA LÍNIA DE MAR.

Vista des del pati. La casa del fons és on actualment es troben les oficines de Finques Chopitea, a la cantonada dels carrers de Chopitea i de Lepant.
Col·lecció M. Isabel Monegal

Ja fa uns anys que ens hem acostumat a veure la casa del número 10 del carrer de Chopitea abandonada. La reixa de l'entrada està malmesa, la vegetació descontrolada, el pati brut i les portes i finestres, tancades. Després d'un litigi que va enfrontar els propietaris amb l'Ajuntament, a causa de les condicions per convertir-la en apartaments, la finca va ser embargada i no se sap com acabarà.

Quan aquesta casa es va construir, el solar formava part d'un terreny dedicat a cultiu i vinyes del Mas Borrull. Les terres de can Borrull, després can Vehí, començaven a la masia del barri de Santa Margarida i seguien la carretera vella fins a arribar al mar. D'aquesta finca matriu se'n van anar segregant petits terrenys independents que degueren formar part de les primeres propietats dels calellencs.

De fet, al moment de segregat-se el terreny, l'any 1860, constava que la construcció ja existia, tot i que era recent. Es parla d'una casa de dos cossos, de planta baixa i pis, amb un jardí enfront i un altre darrere. No hi ha motius per creure que aquella difereixi gaire de l'actual. Les descripcions que consten al Registre de la Propietat conforme passen els anys són sempre similars i, fins i tot, quan va deixar de ser habitatge per convertir-se en botiga, a mitjans dels anys vuitanta del segle passat, no s'hi van fer més modificacions que treure algun envà o acabar els porxos del pati de darrere; el cos de la casa va quedar pràcticament com havia estat sempre. D'altra banda, la gent gran de Calella la recorda sempre igual.

La finca limitava a nord i sud amb la propietat del Mas Borrull, de la qual se separava *acequia mediante*, és a dir, que al mig hi quedava la riera que actualment només passa descoberta i seca en el tram que va del carrer de Gelpí

al carrer de Pirroig. A l'est limitava amb terres de Narcís Codina (recordem que Narcís Codina Torró i el seu fill Josep Codina Negre, residents al barri de Santa Margarida, eren els propietaris dels terrenys on es va construir l'església, per això el carrer porta el seu cognom), i a l'oest amb *la carretera pública que de Palafrugell se dirige a la Playa de Calella*, perquè el llavors innominat carrer de Chopitea, on devien haver més camps i horts que altra cosa, era vist com una prolongació de l'actual carretera vella. Un quart de segle després, l'aparició de nous propietaris a nord i sud indicava que la segregació de finques del terreny del Mas Borrull havia continuat.

El venedor de 1860 era Josep M. Vehí i Ros, que havia heretat la finca del seu pare, i el comprador, Josep Barris i Buxó (1817-1890), gran industrial surer i alcalde efímer de Palafrugell. Al 1886, va cedir la finca a la societat familiar de *Barris Hermanos*. Va ser la primera casa que la família Vergés Barris va tenir a Calella, abans de la Marineda (tot i que ara la Marineda forma part de Llafranc). A la vila, la importància social i econòmica de la família Barris era gran. La coneguda expressió *semblar de can Barris*, típicament palafrugellenca, era sinònim de poder econòmic i s'utilitzava quan algú feia un dispendi important. De totes maneres, M. Isabel Monegal, besneta de Josep Barris, explica que al començament tenien la casa com un *pied-à-terre*, perquè hi venien a dinar però després se'n tornaven a dormir a Palafrugell. Amb el temps, tanmateix, es van aficionar a quedar-s'hi.

Resulta curiós que quan es parla de les cases que la burgesia de Palafrugell, els primers estiuigants de Calella, va edificar al poble a finals del segle XIX, es parli sempre

Una imatge actual
Foto: Miquel Esteba

Alguns joves de la família de Quintana amb amics davant la reixa d'entrada a la casa, abans de la guerra civil. D'esquerra a dreta, Josep M. Bartomeu, Antonieta de Quintana, Hermé Vallès, Enric de Quintana, Rosa i Pilar Bartomeu, quatre persones no identificades, Mercedes Casadevall i Josep M. Carré. Ajupit, l'arquitecte Ignasi Bosch, que va projectar i realitzar el barri de Sant Narcís de Girona.
Foto publicada originàriament en el llibre "Girona en la memòria"

del Canadell i s'obviï la que ens ocupa, que és anterior. La seva gran particularitat és que, a diferència de les cases del Canadell i les de la Barandilla, no es va edificar a primera línia de mar. És més, va ser construïda en una zona que llavors devia quedar apartada del centre neuràlgic del poble. Caldria un estudi aprofundit de llicències urbanístiques per saber quants habitatges hi havia al 1860 a l'actual carrer de Chopitea, però devien ser molt escassos, i el fet que *sa baixada* s'assimilés a la carretera que porta a Palafrugell, corrobora el fet que devia estar apartada del nucli del poble.

La finca es va vendre al 1914 a Albert de Quintana i Serra (1870-1957), advocat de Girona, ciutat de la qual va ser alcalde en dos períodes diferents, i que era el marit d'una de les nétes de Josep Barris, Júlia Vergés Barris (1876-1948). Per tant, la casa va continuar en possessió de la mateixa família i es va passar a conèixer com a can Quintana.

El matrimoni va tenir 5 fills, que van ser habituals de Calella: la Rosa (1901-1927), l'Albert (1904-1999), que també va ser alcalde de Girona, en aquest cas en els primers anys de la dictadura, l'Enric (1905-1998), l'Antonietta (1907-2009), que en el llibre *Girona en la memòria* recorda els estius passats al poble, de nens i d'adolescents, en Josep (1913-1994) i la Mercedes (1915-1995). Als anys deu i vint del segle passat Calella era el lloc de retrobament amb els cosins de la família Barris, entre la casa de *sa baixada*, la que Alfonso Monteys va fer construir al Canadell, i la Marineda, on vivia l'àvia, Rosa Barris Delhom (1843-1931), la matriarca de la família, que en quedar-se vídua s'havia fet càrrec de l'empresa surera familiar.

Durant la guerra civil, la casa va ser confiscada com tants altres habitatges d'estiueig de la burgesia benestant i s'hi va situar el pòsit de pescadors, del qual s'ocupava Ernest Morató i des d'on es repartien els aliments racionats.

Fernando Ferrer, que era veí de can Quintana, recorda alguns dels germans i també com, després dels àpats que feia la família, la minyona, que es deia Marieta, s'enfilava a la paret que separava els dos patis per passar-los les restes de menjar, prova de les grans diferències econòmiques que existien entre els estiuejants i els autòctons de Calella.

Al 1949, Albert de Quintana vengué la propietat a Josep Balaguer, i aquest ho féu al 1984 a Josep Ferrer i a Susana Prats, la qual durant dues dècades hi va tenir oberta la botiga de ceràmiques L'Artesà, que tots tenim encara present. Al 2007, va adquirir la finca una societat amb la intenció de convertir-la en apartaments. Un procediment judicial amb l'Ajuntament, que volia que es mantingués intacte el pati que dona al carrer, el mateix pati on Fernando Ferrer recorda un cobert amb dos cavalls de la família Quintana, va acabar amb una sentència a favor dels propietaris. La crisi econòmica es degué encarregar d'aturar tota actuació posterior. Ara mateix, el futur és una incògnita.

ANTONI J. ROVIRA, primer president de l'AVAC

Josep Esteba

Quan l'any 2000 es va donar el nom d'Antoni J. Rovira a l'anterior avinguda de la Costa del Sol, a l'AVAC no teníem gaires dades d'ell i desconeixíem on anar a buscar informació. A la placa del carrer, l'Ajuntament ni tan sols va poder posar els anys de naixement i de defunció. Això es va solucionar en ocasió del 50è aniversari de l'associació, fet que va permetre'ns contactar amb la seva néta, Alicia Gaspar José. Abans de redactar aquest article, m'he permès de recórrer novament a la seva amabilitat per reunir algunes informacions sobre el senyor Rovira que puguin complementar les meves aportacions personals.

Antonio José Rovira, que signaria sovint convertint el José en una sola jota, va néixer el 4 de juliol de 1891. La seva infantesa va transcórrer en el barri vell de Barcelona. Va haver de deixar aviat l'escola per poder ajudar econòmicament la seva família. La primera feina que va tenir va ser com a aprenent en una impremta, on es va iniciar en l'ofici d'impressor. Aquesta etapa va ser molt important, ja que en l'àmbit professional li va donar un ofici per a tota la vida, i en el personal li va despertar un gran interès pels llibres, pel teatre i per la fotografia. Va arribar a actuar amb un grup de teatre d'aficionats, interpretant diverses obres, i la seva néta recorda que va ser ell qui va influir en la seva afició per la lectura des que era petita, regalant-li contes i ensenyant-li a tenir-ne cura.

Quan es va casar amb la Catalina, ja era vidu i tenia la seva pròpia

Antoni J. Rovira al 1962
Foto: Arcadi Gili i Garcia. Arxiu Municipal de Palafrugell

impremta al carrer de Rosselló. Va conèixer alguns editors que el van ajudar donant-li feina: Germán Plaza de Plaza & Janés -per cert, que ell i la seva família eren clients habituals de l'hotel Gelpí a Calella-, José Zendera d'Editorial Juventud i Josep Vergés, de la revista *Destino*. Amb el pas dels anys, a part de la relació professional, també va mantenir amb ells una bona amistat.

Una de les grans aficions del matrimoni Rovira era viatjar per Europa: França, Suïssa, Alemanya i Itàlia. El senyor Rovira gaudia conduint i descobrint pobles i paisatges que no coneixien.

L'estiu de 1936 van llogar una casa a Calella, al Canadell, al costat d'on vivia la família de Josep Pla. Més endavant, van comprar al mateix Canadell, a la cantonada dels carrers de Bofill i Codina i de Villaamil, la casa on estiuejarien tants anys. El senyor Rovira va encarregar-ne la reforma a Joan Pericot, amb qui també tenia amistat i a qui va incorporar com a membre de la junta directiva quan es va formar l'Associació d'Amics de Calella.

Jo el vaig conèixer quan el meu pare entrà a formar part de la junta. El senyor Rovira i la seva senyora passaven tota la temporada al Canadell, i aprofitant que el meu pare era regidor a l'Ajuntament, ell venia molt sovint a l'hotel Gelpí a comentar-li diferents temes perquè fes d'intermediari amb el municipi.

Els diumenges solien venir a dinar al restaurant de l'hotel, i això va fer que tinguéssim una relació més propera. La senyora era d'un tarannà senzill i amable. Quan jo donava el meu parer sobre algun tema, la recordo dient al seu marit de manera afectuosa: "Tonet, has d'escoltar el que et diu el Josep".

Com que no disposaven de telèfon a casa seva, el senyor Rovira ens demanava si podia fer les trucades relacionades amb l'associació des del telèfon del bar de l'hotel, amb l'inconvenient que, com que no disposava d'un espai reservat, tothom podia escoltar la conversa.

Era educat amb exageració, amable al màxim, i un adulator empedreït, sobretot amb les senyores. M'atreveixo a dir que es preocupava amb un interès

Antoni i Catalina
Col·lecció família Gaspar José

ERA EDUCAT AMB EXAGERACIÓ, AMABLE AL MÀXIM, I UN ADULADOR EMPEDREÏT, SOBRETOT AMB LES SENYORES.

extrem dels assumptes de l'associació, fins al punt de fer-se pesat, però difícilment se li podia negar res del que demanava quan et plantejava les coses tan amablement. Si hi afegim una cultura de nivell superior, entendrem que el llavors alcalde de Palafrugell, Joan Gich, li proposés viatjar a Madrid en nom de l'Ajuntament per entrevistar-se amb la marquesa de Serrallonga, propietària dels terrenys del mirador de Sant Sebastià, per obtenir-ne la cessió gratuïta, gestió en què molts havien fracassat abans que ell. Quan ho va aconseguir, envià un telegrama a l'alcalde amb el següent text: *La Marquesa ha firmado. Stop. Viva la Marquesa.*

Recordo un dia en què arribà a l'hotel tot moix i trist, fins al punt de vessar unes llàgrimes mentre explicava al meu pare que havia anat a l'hotel Mediterrani per demanar al seu propietari, en *Pepitu*, una col·laboració amb l'associació. En *Pepitu* era receptiu i molt correcte, però el senyor Rovira obvià que a l'estiu els hotelers tenen els seus "moments" en funció d'una feina molt estressant. La seva insistència en el tema, per més que hi posés els millors arguments, provocà que l'hotelier explotés i que se'l tragués de sobre sense gaires

miraments. Això fou excessiu per al senyor Rovira, que no tingué esma d'arribar a casa seva. Aprofitant que passava per davant de l'hotel Gelpí, va entrar a explicar els fets. En veure'l tan afectat, el meu pare li va prometre que parlaria amb en *Pepitu* per aclarir les coses.

El senyor Rovira va ser president de l'AVAC del 1961 al 1972. En altres llocs ja s'ha parlat de tot el que es va aconseguir mentre va ocupar el càrrec. Sí que vull insistir en el pes que va tenir a l'hora d'organitzar les primeres cantades d'havaneres, perquè penso que dels que més hi varen intervenir, ell és el més oblidat. La seva edat i el creixement del poble, que comportava més obligacions, foren determinants per deixar la presidència de l'associació. Com que se sentia delicat de salut, pocs anys després va decidir-se a vendre la casa del Canadell. Em deia que hauria acceptat de rebaixar el preu si el comprador s'hagués compromès a deixar-la tal com estava. Va morir el 27 de febrer de 1977, poc després que la seva dona. No crec que cap dels seus successors en la presidència de l'AVAC hàgim pogut igualar la seva dedicació a Calella.

HOMENATGE A UNA DONA DE CALELLA QUE VA VIURE A ÀFRICA

Joan Cortey

A finals dels anys 60, amb en Josep Maria, un amic que llavors treballava al Banco Exterior de España al carrer dels Cavallers de Palafrugell, vàrem decidir anar a l'aleshores província de la Guinea espanyola, a la capital Santa Isabel, a l'illa de Fernando Poo, avui Guinea Equatorial. Jo havia acabat el servei militar feia poc. El motiu era l'aventura.

Per a en Josep Maria era fàcil, només calia sol·licitar el trasllat laboral a la sucursal del mateix banc a Santa Isabel, avui dia Malabo. Jo ja tenia contracte laboral per a una feina de comptable al despatx de la plantació de cacau de la casa Amilibia. El contracte estipulava que havia de passar 3 mesos allà, a prova pel clima, i si tot anava bé, el primer període era de 2 anys, amb mig any pagat a casa de vacances. Entre altres clàusules del curiós contracte, hi havia que tindria un *boy* (criat) per netejar-me les sabates cada dia.

Tot això se'n va anar en orris pels problemes sorgits arran de la independència de Guinea. En Josep Maria es va quedar aquí i més endavant a Figueres, a la mateixa entitat bancària. Jo vaig entrar a la Caixa de Girona del carrer Estret, com ja és sabut. Després, amb el temps he viatjat per diversos països d'Àfrica. A Libèria vaig viure un cop d'estat sanguinari, que és una història que es mereix un llarg article a part.

Tot això, en part era degut al meu interès per l'anomenada *llamada de Àfrica*, que quan ets jove qui més qui menys ha sentit. En el meu cas, més que de pel·lícules com *Les mines del rei Salomó*, provenia del fet que a la primera colla que vaig tenir, de molt jove, hi havia la Tere Servià Pareras, nascuda a Àfrica. El seu pare, en Lluís Servià, va ser director de l'esmentat Banco Exterior a diversos llocs del continent. Primer, a Cap Juby, avui Tarfaya, al sud del Marroc i limítrof amb el Sàhara, on va néixer la Tere, i després a Guinea. La meva mare i la mare de la Tere, la senyora Catalina Pareras, ja eren veïnes i amigues de petites a Calella. Quan el pare de la Catalina pescava, elles dues anaven per les cases a vendre el peix, sobretot a l'estiu, a les famílies forasteres. A causa d'aquesta antiga relació, vàrem continuar essent sempre amics i quan, molts anys més tard, la Catalina es va retirar a Calella, a la casa davant de la font, jo l'anava a veure i m'explicava coses d'allà, a Àfrica, i m'ho passava la mar de bé. Les fotos amb els criats negres, una amb el seu marit asseguts a hora baixa amb una ampolla d'Anís del Mono i un tocadiscs..., realment romàntic. Les travessies en el vaixell que des de la península feia escales a llocs com Dakar; una

AQUEST PETIT RELAT ÉS UN BON RECORD DE LA CATALINA I A LA VEGADA UN HOMENATGE A ELLA I A TANTES DONES DE CASA QUE HAN HAGUT DE DEIXAR LA NOSTRA TERRA.

Col·lecció Eva Golorons

vegada que va trobar una serp enorme dins de casa seva i en aquell moment no hi havia ningú. I tantes altres.

Aquest petit relat és un bon record de la Catalina i a la vegada un homenatge a ella i a tantes dones de casa que han hagut de deixar la nostra terra.

He de deixar constància del meu reconeixement a la seva néta, l'Eva Golorons i Servià, per haver-me permès aquest escrit i cedit la foto de la seva àvia en una festa allà i que acompanya aquest article.

Bon estiu i felicitats a la revista *Es Còdol* per haver arribat a aquest número tan especial.

ARRELS DE CALELLA (2)

Albert Sàbat

Avui us parlaré d'un personatge molt emblemàtic que va deixar petjada entre nosaltres. Es tracta de l'Alejandro Ungé Mulà, "més maco que al món hi ha", com pregonava ell mateix quan s'havia d'identificar. També se'l coneixia com "en Candro".

Era realment un personatge popular i carismàtic. Molt bona persona, no el vaig veure mai emprenyat, ni tan sols gemegar. Era un bon fuster i la gent del poble li donava feina a la qual ell diligentment corresponia.

Li agradava anar a Ca la Raquel i allà, amb en Betes, en Martí Caner, en Fonso i d'altres, preparaven uns berenars impressionants. Torrades de pa de pagès que es feia a la llar de foc, anxoves, pebre escalivat, sardines, tonyines, tot acompanyat d'una gran amanida. Llavors, perquè aquest peix pogués nedar a la panxa, portaven vi de masies del voltant. Un cop havien quedat satisfets, en Candro agafava l'acordió i som-hi, ara cantem aquesta, ara cantem aquella. És increïble com sense saber de nota, simplement d'oïda, era capaç de tocar-lo, i no podem dir que ho fes malament del tot. És clar que portava la música a dins. Va compondre algunes cançons, tonades molt agradables que ambientaven la tertúlia i feien les delícies dels assidus. Després d'uns anys, amb un seu amic va compondre l'havanera *Playas de Calella*, que s'ha interpretat en diverses ocasions a la nostra tradicional cantada.

Cal recordar, també, la seva gran passió per les *quinieles*. Els diumenges a la tarda el veies pendent de la ràdio, concretament del Carrusel Deportivo, on donaven informació de tots els partits de 1a i 2a divisió. Tenia una teoria que ell anomenava "la Transversal": estava convençut que

... PORTAVA LA MÚSICA A DINS. VA COMPODRE ALGUNES CANÇONS, TONADES MOLT AGRADABLES QUE AMBIENTAVEN LA TERTÚLIA I FEIEN LES DELÍCIES DELS ASSIDUS

Gent al carrer de Chopitea, als anys 40. Hi podem veure Elvira d'Amèrica, Alejandro Ungé, Justa Gifre, Raquel Gifre i François Barrera. La nena és Pilar Ungé i el nen Llibert Barrera. La senyora de les ulleres de sol i les tres noies, que eren les seves filles, són unes parentes que van venir d'Amèrica de visita
Col·lecció M. Dolors Niell

Col·lecció M. Rosa Ungé

pronosticant els partits no de dalt a baix, que és el més normal, sinó d'una forma inclinada, en una casella o altra s'asseguraria les variants, tot mantenint els altres pronòstics invariables. Per defensar aquest criteri va fer una conferència al Centre Fraternal de Palafrugell, on va plasmar-ho en una pissarra a dalt de l'escenari. En una ocasió va aconseguir un 13, pel qual va cobrar 138.000 pessetes, que a l'època eren molts diners; però amb la inversió que feia cada setmana, el negoci se'n va anar en orris.

En un altre ordre de coses, explicava una anècdota que li va passar. Ens situem al poble on va néixer. En un local feien ball i ell se'n va anar cap allà. A la butxaca portava la clau de casa seva, una clau de ferro gruixut i d'una certa llargada. Doncs bé, va anar a buscar una noia per ballar i mentre ballaven una mica juntets, la clau refregava les cuixes de la noia fins al punt que ell se'n va adonar per la cara de sorpresa que ella posava. Ben aviat li va aclarir tot: *Ep, que això és la clau de casa, no et pensis que sigui una altra cosa...*

UN PESSEBRE VIVENT

Tota Pericot

Fa moltes dècades que vinc a Calella. Hi he passat Nadals, moltes Setmanes Santes, però sobretot hi he passat tots els estius de la meua vida.

Els records que en tinc, de tants anys, són infinits, però potser els més profunds són els de la gent que hi he conegut. Per la meua memòria passen moltes i moltes i moltes persones, algunes de les quals encara tinc l'alegria de veure-les cada estiu.

Des de la primera època de la meua infància i joventut em varen marcar els avis i àvies, especialment els del Canadell, que eren els que tenia més a prop. Jo no havia conegut les meves àvies (varen morir molt joves) i sempre he sentit la manca d'aquesta branca familiar. Eren el puntal de les cases i tenien un paper important dins la família. Les recordo com unes figures pintades cadascuna amb una tonalitat que les definia.

L'àvia de can Genís de la punta, de gris i blanc, amb ulleres, que sortia poc, però es cuidava que el seu nét petit anés tot vestit de blanc i polit. L'àvia Arcàdia de can Carreño, de tons marrons i beix, asseguda a la terrassa de casa seva.

Els avis de can Genís, asseguts sobre uns neumàtics (suposo que per no llagar-se), mirant per la finestra qui passava. L'àvia Alsina, tota ella de gris, prima i eixerida, que perseguia els seus néts perquè es prenguessin el vas de llet per berenar.

L'avi Juanola, amb la seva gorra, jugant a escacs a la terrassa o tocant la trompeta perquè els seus néts pugessin de la platja per anar a dinar. L'àvia Pla, la Sra. Maria, vestida de negre, era afable i treballadora, sempre feia ganxet o mitja.

I per últim l'àvia Jordà. Era alemanya d'ulls blaus i la més moderna de totes, vestia de colors, duia pantalons i es banyava encara que fes temporal. Impensable en aquella generació!

Totes aquestes persones junt amb moltes d'altres d'aquella època: la Conxita, les tres germanes de Can Batlle, la Sabina, la Maria d'en Pepet etc., em semblava que formaven part del paisatge i que any rere any tornaven a la meua vida. De sobte, ara una, ara l'altra, van anar desapareixent. Va ser aleshores quan vaig tenir, i encara tinc, la sensació que Calella és com un pessebre vivent, no nadalenc sinó d'estiu.

Totes aquelles figures de terrissa fermes i autèntiques, que durant tot l'hivern estaven guardades dins una capsa a les golfes del meu record, s'anaven trencant i cada estiu en faltava alguna. Com en tot pessebre com cal, eren substituïdes per altres figures, més joves, més modernes i amb més varietat de colors.

Manuel Juanola navegant en un dinghi 3 1/2
Col·lecció família Juanola

L'àvia Arcàdia de can Carreño amb la seva besneta Beth
Col·lecció família Carreño

L'àvia Maria de can Pla amb la seva besneta Marta
Col·lecció família Keerl Pla

I així fins el dia d'avui en què jo sóc l'àvia i, asseguda a la terrassa de casa meua, cada estiu munto el meu pessebre on un dia o altre veig passar els amics i coneguts, i malauradament tinc la tristesa de notar que alguna figura s'ha trencat i no la veuré mai més.

Sóc conscient que la meua figura també es trencarà algun dia i ja no estaré prop de l'estable, però el mar, Calella i el seu pessebre vivent hi seran per sempre.

LA CARME

Jordi Arbonès

Una vegada superats els cinquanta anys, quan torno a Calella el poble em sembla petit, gairebé de joguet. Tornar a Calella vol dir seure'm una estona arran d'aigua -observar-la-; llavors, de cop i volta em vénen records de la infantesa i de l'adolescència. Recordo la mare, la Carme, i de seguida, tant si el mar és calmat com si és ferotge, el meu cap salta directe cap a totes les estacions de la vida viscuda. Recordo. Hi corren -volen?- gavines xiscladores i enrogallades que he sentit tota la vida i potser, miop, endevino un corb marí dalt d'es Còdol. El fet que la Carme s'entestés que els fills llegíssim, va comportar que jo trobés un lloc on arrecerar-me, l'escriptura, que aprengué a enfilat quatre frases seguides -no havia sigut fàcil per a una dona jove i moderna que la descobrissin llegint en la Calella de postguerra. La Carme era de Mont-ras, de Fitor, de Palafrugell i de Calella. La seva memòria de ferro sovint la portava a Fitor. Uns boscos, unes masies i la vida en pau, a saber on estan les clapes dels bolets i a haver anat en tartana. Per a una dona casada de nou i a Calella, llegir o anar en bicicleta representava perdre el temps, feia ser bruta i deixada. Per altra banda i per sort, de jove la Carme va conèixer el Palafrugell obrer -del suro-, una època d'il·lusió; ella era modista -cosir i fer-ho bé ha estat sempre la seva relació amb el món. La meva mare i la tia Maria em van ensenyar a fer punta al coixí, a entendre què vol dir tenir paciència si vols fer alguna cosa amb sentit. De jove i de soltera va viure un temps atractiu a la Vila (Palafrugell), sobretot per a les noies perquè se'ls ofería la possibilitat d'imaginar en una Espanya trista, capellanesca i plena de prejudicis. Llavors a la Vila hi havia fàbriques i la joventut gaudia d'una vida social divertida, de balls, cinema, trobades a plaça nova i, sobretot, d'esperança en un futur diferent del que una generació havia viscut i patit durat la Guerra Civil. La Carme no volia que els seus fills, en Pere, jo i la M. Teresa haguéssim de tenir mai cap problema per accedir a una lectura. Així, a casa sempre vam tenir un munt de tebeos, revistes i llibres. Una qüestió que ara és anecdòtica -llegir-, llavors per a ella era capital. Així vam créixer, d'aquesta manera, quan vaig trobar el meu nord -bufada de tramuntana que se t'enduia fora-, la Carme es va convertir en la meva lectora definitiva. Des que vaig embastar algun relat mitjanament acceptable va ser una referència i la millor lectora, una veu que calia escoltar. Amb el temps, aquest poble, Calella, que em sembla aturat en la memòria i una escenografia de joguet, em conforta -recordo les absències perdurables i estimades- perquè en un pam de sorra i en quatre roques hi roman el substrat de molts records -no calen aventures extraordinàries sinó tan sols agafar un grapat de sorra. A Calella hi vaig descobrir i trobar el que paga la pena viure: anar a les roques i observar gòmbits

DES QUE VAIG EMBASTAR ALGUN RELAT MITJANAMENT ACCEPTABLE VA SER UNA REFERÈNCIA I LA MILLOR LECTORA, UNA VEU QUE CALIA ESCOLTAR.

Carme Freixas
Col·lecció família Arbonès Freixas

i pallarides, obrir garoines, sentir a parlar de saupes i morenes, descobrir els cataus dels peluts i empaitar cabrides, jugar a pilota al carrer fins a fer-se fosc; i, per damunt de tot, sempre vaig tenir un suport insubornable dels pares.

Un cop cau el sol al carrer Mercaders de Girona, ho fa de cop i sense avisar els veïns. Només espero haver-li retornat alguna de les alegries que la meva mare, la Carme, m'ha ofert amb generositat durant tota la vida.

EL BAR LA VELA

M. Dolors Niell

EL BAR ES VA CONVERTIR EN UNA PETITA DISCOTECA MODERNA, HI FEIEN BALL A L'INTERIOR AMB TOCADISCS...

El bar La Vela és un dels establiments més antics de Calella on han coincidit còmodament, durant molt temps, els pescadors, els estiuejants locals i els estrangers. Arran de mar i amb una situació privilegiada, ha sigut escenari d'innombrables trobades i esdeveniments populars.

El bar es va inaugurar l'any 1956, el va obrir el fill de na Silvèria Parals i de l'Àngel Fernández. Na Silvèria era de Calella i s'havia casat amb l'Àngel, d'ofici carrabiner, destinat a la Costa Brava: Begur, l'Estartit i Calella. L'Àngel, el fill, treballava de mecànic a can Trill, a Palafrugell, i en tancar aquest taller va tenir l'oportunitat d'anar a treballar a la platja de Pals, a les instal·lacions que tenien allà els americans. Però el projecte no li agradava gaire i, com que ja li rondava pel cap la idea de posar-se a treballar per a ell, va decidir obrir el bar a Calella, al local que ja era de la propietat dels seus pares, al carrer Calau, on a l'hivern guardaven les barques dels estiuejants.

Llavors l'Àngel tenia 25 anys, i en aquest temps ja festejava amb la Carmen. La Carmen va deixar la feina de la fàbrica de suro can Bertran a Palafrugell, on treballava des de feia dos anys, i es va quedar per ajudar al bar, amb l'Àngel. Només tenia 15 anys. Els seus pares, Francisco Gabin, d'ofici miner, i Maria Salas, nascuts a Aragó i Cartagena respectivament, vivien a Palafrugell.

De seguida el negoci els va anar molt bé, estaven engrescats i amb ganes de treballar. A Calella, en aquell temps hi havia molta població, i els pescadors estaven habituats a anar a fer el *carajillo* o la cervesa, a les tardes d'hivern que feia mal temps. A l'estiu, la parròquia augmentava amb els estiuejants, primer els de localitats properes; més tard, arribats els anys 60, quan va començar a sorgir el *boom* del turisme estranger, aviat el seu local va ser conegut pels alemanys, que en aquella època tenien molta tirada a anar a Calella. El bar es va convertir en una petita discoteca moderna, hi feien ball a l'interior amb tocadiscs, i molts dels discs els portaven els alemanys que repetien un estiu rere l'altre. L'ambient de festa i la música moderna de què es podia gaudir era un atractiu per als qui passàvem els estius a Calella. Econòmicament va ser l'època d'or al poble.

Silvèria, Àngel i Carmen
Col·lecció família Fernández Gabin

L'Àngel i la Carmen es van casar l'any 1960. Pràcticament tenien el local obert tot l'any. Van fer molt bons amics entre els alemanys, com ara en Jordi, periodista, que els va fer un diari del bar, i els va muntar un mural en una paret del local amb curculles, cargolines i palets trobats a la platja i al mar. A vegades els havien portat a veure *corrides de toros* a Sant Feliu i a Barcelona. Les seves festes duraven fins a la matinada, havien arribat a gastar dinou caixes de xampany en una nit; encara que no tot se'l bevien: una bona part anava a parar a sa platja, o vessava per terra o s'escolava per sota la porta. A vegades canviaven el panorama i, deixant el local a les fosques, encenien cremats i convertien l'ambient en un joc de colors, dominat pel blau i el roig de les flames consumidoras de l'alcohol. Tot plegat es combinava amb les ballades de twist i rock and roll, que estaven de moda.

Amb el temps varen ampliar el local i van obrir el restaurant. Amb l'Àngel al bar i la Carmen a la cuina, no podien pas anar malament. La Carmen va resultar ser una excel·lent cuinera, es cuidava d'organitzar i fer que tot a la cuina sortís bé. Acostumada a treballar des de molt jove, no li feia pas gens d'ànsia enfrontar-se amb els catifets de la cuina. Sovint els caps de setmana tenia comandes de 15 o 20 a dinar, sobretot per a menjar arròs, d'assidus clients que portaven els seus amics atrets per la bona cuina. Més endavant també varen edificar els pisos de sobre el local.

Les dues primeres cantades d'havaneres, que després esdevingueren tan monumentals, es van fer davant mateix de casa seva, a la platja d'en Calau. El nom de la platja i del carrer ve d'un oncle de l'Àngel que vivia a la casa del costat. Les cantades sempre s'acabaven amb una bona arrossada de matinada. L'ambient de les havaneres aviat va arrelar, i sovint grups de contrades veïnes venien a cantar a casa seva, entre ells Els Pescadors de l'Escala, amb qui l'Àngel tenia una bona amistat. També s'hi trobaven els cantaires

Silvèria, un cambrer i Carmen
Col·lecció família Fernández Gabin

Àngel Fernández pare, Maite Fernández, Silvèria Parals,
Silvia Fernández, Carmen Gabin i Quico Rovira.
Col·lecció família Fernández Gabin

de Calella: en Pepet Gilet, l'Hermós..., que van ser els últims pescadors cantaires i que oferien les seves actuacions a canvi d'un cremat o d'un sopar, i la festa durava fins que clarejava. A aquests no els calien ni guitarres ni acordions, el seu acompanyament era el mateix repicar dels dits sobre les taules de fusta.

Una llarga llista de personalitats i artistes han freqüentat la casa de l'Àngel: l'Abras de la Bisbal, el pintor Torruella de Palamós, en Sarquella, en Moret... eren clients assidus; l'actor Emilio Gutiérrez Caba, que té una casa a Calella; també Fernando Fernán Gómez, en dues ocasions en què es van filmar les pel·lícules *Ana dijo sí* i *Crimen para recién casados*; el Gitano de la Costa Brava, la Xunga, i la Carmen Amaya, que havia ballat a sobre la barra interpretant un dels seus xous; i la Princesa Amina, amb els seus músics, que actuava als Almendros, a Palafrugell. Aquesta va viure tota una temporada d'estiu en un pis a Calella. En fi, que tenien una clientela d'allò més variada i de categoria.

L'Àngel, a més de tanta vida activa comercial, tenia moltes aficions. Li agradava anar de cacera, tenia bona cura dels seus tres fidels gossos. Era un gran nedador, en una ocasió fins i tot li van proposar anar a fer competicions a Barcelona, cosa que va refusar per falta de disponibilitat. Feia regates de vela, i va guanyar moltes copes i trofeus participant a les regates nacionals,

i també en va fer d'europées. Li agradava fer fotografies i filmacions. Amb tot això, no li quedava temps per fer gaires viatges de lleure, a pesar que la Carmen, sempre al peu del canó, indiscutiblement s'ho mereixia.

Van tenir quatre fills: la Maite, que va morir l'any 2010 a 48 anys, la Silvia, en Carlos i en Francisco. Cap d'ells ha seguit l'ofici dels pares, encara que tots els ajudaven molt les hores que podien, quan els seus estudis els ho permetien, i en Carlos va estar temps treballant de cambrer al local. Van deixar el bar l'any 1992 i el van posar a lloguer. L'única condició que l'Àngel va posar als llogaters va ser que conservessin el pal de la vela del seu barco i que el deixessin penjat a la paret del restaurant tal com ell l'hi tenia. Doncs sí, encara hi és.

Van seguir uns anys de benestar sobretot per a la Carmen, que es va poder dedicar als seus quefers i als seus néts. Després l'Àngel es va posar malalt i no va pas poder gaudir gaire de la seva jubilació. Va morir el juny del 2006, a 77 anys.

La Carmen diu que encara que ha portat una vida de molt de

treball, en té bons records. Estava acostumada a la cultura de l'esforç, i va ser una època molt maca i en general s'ho va passar molt bé. Ara viu tranquil·la, amb la companyia dels fills, els néts i la besnéta. No troba pas a faltar l'activitat passada, ni sortides ni viatges. M'acomia dient: "em sento tan bé aquí".

Àngel Fernández
Col·lecció família Fernández Gabin

ELS MISTERIS DE LES SIRENES

Francesc Vaqué

SIGUI COM SIGUI, LES SIRENES SÓN SEMPRE MOLT MISTERIOSES I NO DEIXEN NINGÚ INDIFERENT. VALGUI TAMBÉ QUE, LES QUE TENIM AQUÍ A CASA NOSTRA, SÓN DE LES MÉS FORMOSES, DOLCES I ENTRANYABLES

Aquest número d'*Es Còdol* és molt especial, en commemorarem el 50è. Per això dediquem aquest espai de les Coses de la mar a uns éssers també molt especials: les sirenes, que tenim més a prop del que ens pensem.

Aquests misteriosos éssers llegendaris, en un principi eren mostrats com a híbrids entre dona i ocell. En parlen ja les civilitzacions més antigues, com els egipcis i els assiris. Apareixen, aquí, a Occident, com a éssers pisciformes a partir del segle IX, a vegades amb dues cues.

Les sirenes són donzelles marines que alguns presenten com a sensuals i meravelloses, d'una dolça bellesa. Altres, com a éssers malignes que encisen els homes i els fan perdre el seny amb la bellesa del seu cant. Algunes versions fins i tot les mostren com a éssers molt desagradables, a vegades amb tors i rostre masculins, que arriben a devorar els mariners.

Sigui com sigui, les sirenes són sempre molt misterioses i no deixen ningú indiferent. Valgui també que, les que tenim aquí a casa nostra, són de les més formoses, dolces i entranyables.

En parla en Joan Amades en el seu *Costumari Català* quan es refereix a la nit de Sant Joan. Ve a dir això: aquesta és la gran nit per veure les sirenes, perquè acudeixen en colla a les platges de Begur. Per moure's amb més desimboltura, les sirenes es treuen uns vels de color de mar i peixos que porten. El fadrí que aconsegueix un d'aquests vels de sirena, compta amb el cor de la seva estimada i tindrà riquesa i felicitat per a tota la vida.

Motlle per elaborar sirenes
Foto: Francesc Vaqué

També s'hi veu la reina de les sirenes, que viu en un magnífic palau encantat, tot de cristall, que es troba a sota les illes Formigues, davant de Calella. Allà viu la reina acompanyada de la seva cort de sirenes. Aquest palau té l'entrada per una cova tota de corall. La porta està guardada per una foguera immensa que crema sota l'aigua per impedir el pas dels estranys. I no s'apaga mai, només la nit de Sant Joan. Aquesta nit, s'hi pot entrar fàcilment durant el temps just de sonar les dotze campanades; quan cau la darrera campanada, la foguera torna a encendre's amb més fúria que mai.

La reina de les sirenes, com a reina que és, es distingeix de les seves vassalles pel fet que du un gros anell d'or a la cua, gruixut com el braç d'un home. La possessió d'aquest anell porta felicitat i riqueses sense mesura i el do d'entendre el parlar dels peixos, que ho fan per la cua i, també, de penetrar tots els secrets i misteris de la mar.

Cal afegir-hi que, com tots sabem, les sirenes perden la cua quan surten de l'aigua. Així, la reina de les sirenes (segons informació confidencial que tinc) s'acosta sovint a les platges de Calella i, confosa entre la gent, es pren un bon cremat mentre escolta havaneres les màgiques nits d'estiu. Cal estar atent i veure si, entre les seves faldilles, s'hi entreveu el seu màgic anell d'or.

CALELLA LLEGENDÀRIA

Miquel Martín

www.miquelmartin.cat

CALELLA HISTÒRICA, LLEGENDÀRIA,
FARCIDA DE CULTURA I TRADICIONS,
UNA JOIA QUE ENTRE TOTS HEM DE PROCURAR
QUE NO DEIXI MAI DE REFULGIR.

No descobreixo res si dic que Calella és un dels indrets més privilegiats de la Costa Brava. No dic res de nou si afirmo que totes les seves cales i racons són coneguts, admirats i cobejats. Però potser sí que puc revelar i apropar a molta gent una Calella un xic oculta, una mica oblidada. És aquella Calella anterior al turisme, la dels pescadors i corallers, la dels que s'embarcaven cap a Amèrica a fer fortuna o la que patia els despietats atacs dels pirates. És la Calella dels nostres avantpassats, gent ferrenya, de vida sofrida, que ens han llegat un tarannà, una manera d'expressar-nos i un munt d'històries que donen fe de tot plègat. Algunes d'aquestes històries s'explicaven a la vora del foc o tot parant la fresca, en aquelles èpoques en què la gent encara conversava llargament i el temps prenia una altra dimensió. A còpia de transmetre-les de pares a fills, d'avis a néts, aquestes narracions populars es van convertir en llegenda.

És el cas, per exemple, de les aventures d'uns calellencs que van anar a corallar a les illes de Cap Verd, llavors remotes i plenes de perills. Per una banda, coneixem les condicions d'extrema duresa i inseguretat amb què viatjaven i treballaven aquells corallers: la fred, la gana, les malalties, la solitud, els riscos de la mateixa feina, que sovint els conduïa a la mort o els deixava seqüeles físiques o psíquiques de per vida. I, per l'altra, a través de divertides anècdotes, ens assabentem de les seves relacions amb els nadius, no sempre planeres i sovint molt reveladores.

També tenim notícia del naufragi d'en Nicolau Ferrer, pescador conegut com a Calau, que fou rescatat per un vaixell francès i dut a Marsella. Quan va tornar a Calella ja el donaven per mort i enterrat, perquè setmanes abans havien trobat una bóta seva a la platja del port de

Malaespina. En Calau, agraït i emocionat, va decidir portar la bóta a l'ermita de Sant Sebastià i fer-ne ofrena com a exvot. Va ser així com va començar una tradició consistent a celebrar cada any una festa a l'ermita amb els calellencs que havien sobreviscut a algun naufragi.

Tanmateix, són les illes Formigues, inseparables de la imatge de Calella, les que més històries i llegendes han generat. S'explica, per exemple, que les sirenes hi tenen el seu palau i que només en surten la nit de Sant Joan per encaterinar alguna ànima incauta.

També diuen que, si les mireu prou estona, atentament, amb molta paciència, veureu com es belluguen. I és que, en el fons, aquells illots són vaixells encantats i petrificats de pirates que van voler atacar la nostra costa i van ser castigats per Sant Joan. Fins i tot afirmen que el temut Barba-rossa hi va morir lluitant i que la batalla va ser tan cruenta que la mar va quedar tenyida de sang; és per això que les roques de les Formigues tenen una tonalitat rogenca.

Tenim constància històrica que a les illes Formigües es va produir una decisiva batalla naval els dies 28 d'agost i 3 i 4 de setembre de 1285. L'estol català comandat per Roger de Llúria va vèncer el francès de Felip III l'Ardit. Segons explica el cronista Bernat Desclot fou precisament llavors i en aquell illot, quan Roger de Llúria pronuncià la seva llegendària frase: "mas no creu que negun peix se gos alssar sobra mar si no porta hun scut ab senyal del rey d'Aragó en la coa".

Calella històrica, llegendària, farcida de cultura i tradicions, una joia que entre tots hem de procurar que no deixi mai de refulgir.

Col·lecció família Esteba

LA CITA

M. C. Saurí

mcsauri.blogspot.com.es

A ny 2001, Calella. La cambrera posa coberts per a tres i el cartell de *Reservada* al mig de la taula número 7; falta poc per dos quarts de deu, l'hora en què haurà d'atendre aquests clients previsors. En el mateix moment, sona el telèfon; cinc minuts més tard l'encarregat del bar li diu que seran dos a sopar, a la taula número 7, perquè la senyora que havia fet la reserva ha trucat dient que la disculpin, que a última hora no es troba bé i que si us plau ho facin saber a les seves amigues quan arribin.

Després de portar les postres a la número 5, la cambrera recull copes, plats i coberts i deixa la número 7 preparada per a dues persones. Ara no té gaire feina –només li queda servir els cafès i cobrar a dues taules. “Dues amigues? Potser vénen a celebrar algun sant o aniversari... No, potser fa molt de temps que no es veuen, i a la que ha fet la reserva, a l'hora de la veritat, li fa cosa venir perquè hauran de passar revista a la seva vida des de llavors i a ella no li ha anat gaire bé, i després de donar-hi moltes voltes s'ha inventat l'excusa que es troba malament, i...”

Els clients de la número 9 la criden; s'hi entén un xic en anglès, però entre ells parlen un idioma totalment incompreensible. “Tenen pinta de mafiosos, que han vingut a comprar apartaments per blanquejar diners; deuen portar la família per despistar i...”. Els de la número 5 també volen marxar. “Aquests dos potser estan de viatge de nuvis, després d'haver deixat les respectives parelles. Sí, jo diria que devien ser companys de feina, en una oficina plena de gent... Feia temps que es coneixien però, de cop, un

“QUE SE LI HA ENCÈS EL COTXE AL GARATGE? ÉS CLAR, ÉS CLAR QUE ARA NO ESTÀ PER SOPARS, ESTIGUI TRANQUIL·LA QUE... M'HA PENJAT!”

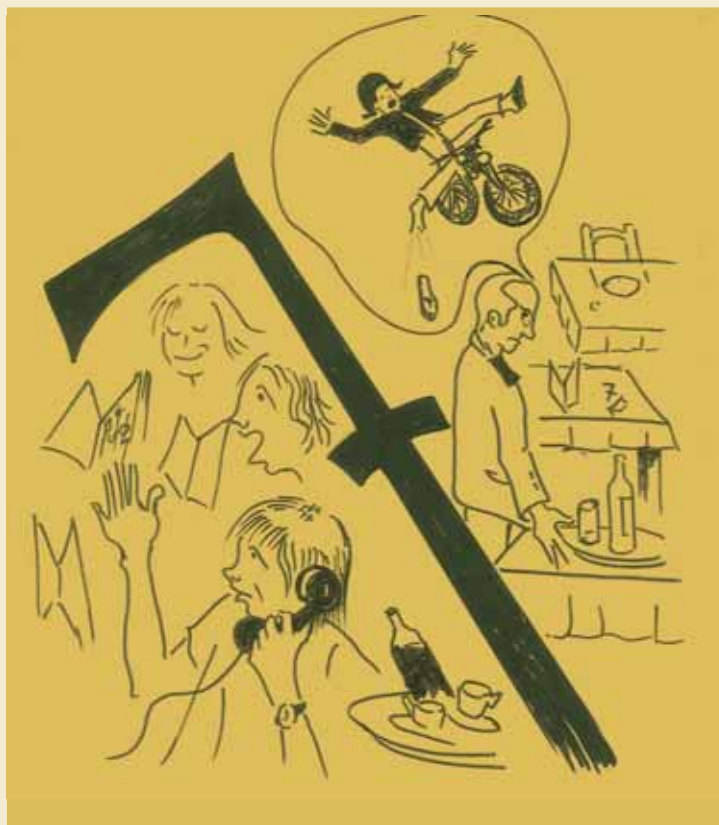
dia que varen coincidir fent cua a la fotocopiadora es varen adonar que no podien viure ni un dia més separats... Algun dia escriurà un guió i l'enviarà a una productora. Treballant aquí podria fer una sèrie de tres-cents capítols, com a mínim. L'hauria d'enviar a una televisió sud-americana, potser allà tindria més possibilitats...”

Arriben nous clients, i la cambrera continua imaginant històries i més històries mentre treballa. Poc abans de

plegar, se n'adona: no han vingut les dues amigues; a la número 7 no s'hi ha assegut ningú. Està cansada, però mentre ho retira tot i posa les cadires de cap per avall sobre la taula, encara té forces per preguntar-se'n els motius. “I si a cadascuna li ha passat el mateix, que a última hora no s'ha vist amb cor de mirar enrere i fer balanç?... I si una de les tres amagava un terrible secret, que avui podia deixar de ser-ho, i ha enverinat la primera i –posem-hi– llençat per un balcó la segona?... M'hauré de decidir: o estudi psicològic o una de por...” Abans de tancar el llum del menjador, amb la mà ja al pany de la porta, dóna un últim cop d'ull a la número 7 i se li acut el títol del capítol número 1 del

seu serial: *La cita*. Ella no ho sap, però amb aquesta història començarà, finalment, la seva carrera de guionista.

L'encarregat del bar mira, amb llàstima, el llibre sobre extraterrestres que té amagat en un racó de la barra: avui hi ha hagut força feina i no ha pogut llegir gairebé gens. Els OVNI són la seva debilitat; bé, també li interessaven moltes altres coses, a condició que no tinguin res a veure amb la seva vida diària, és clar.

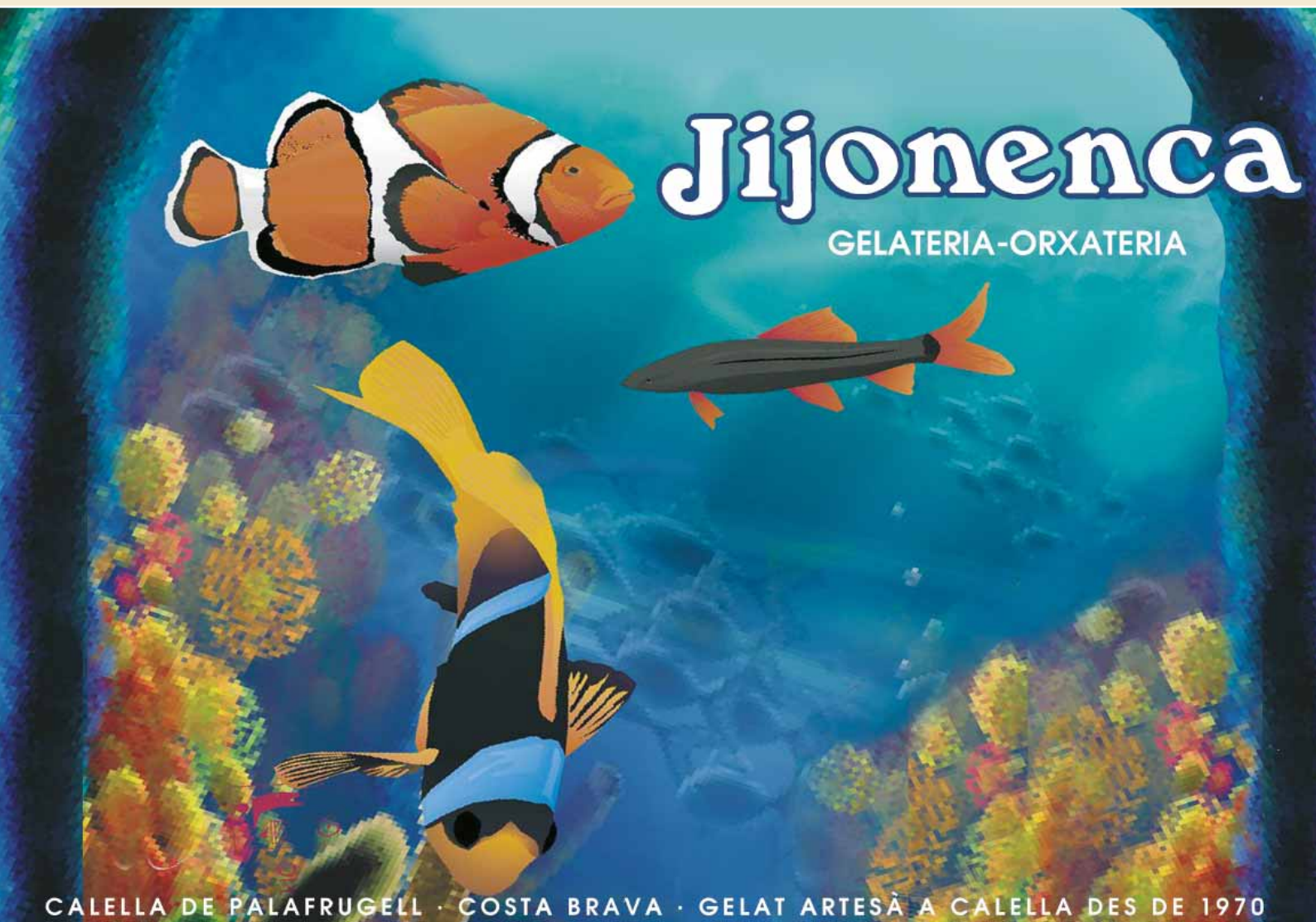
Dibuix: Josep Puig

Mentre prepara una comanda de la cambrera que atén la terrassa, torna a sonar el telèfon. Quina nit! S'eixuga les mans i contesta: "Sí, és aquí; sí, tenen taula reservada, però abans una senyora ha trucat i... que no podrà venir, que el seu fill és a l'hospital amb un atac d'apendicitis? D'acord, d'acord, bona nit." Torna a la feina, capficat. "Ja és curiós: una que no es troba bé, l'altra que ha d'anar corrents a l'hospital... Avui sembla que estigui embruixada, la número 7. I mira que és on m'assec jo per menjar, perquè és la millor per veure bé la tele... I ara, quan arribi la tercera amiga què farà? Segur que no voldrà sopar sola, deurà anar a veure què fan les altres dues... Sí, dos cafès, ja va, ja va..."

Cinc minuts després, torna a sonar el telèfon, i el noi se'l mira amb una certa angúnia: "Sí, és aquí; ssssí, la número 7,

però miri... Que se li ha encès el cotxe al garatge? És clar, és clar que ara no està per sopars, estigui tranquil·la que... M'ha penjat!" Les mans li tremolen una mica quan agafa el drap per eixugar gots. "Això no pot ser casualitat, no senyor. Aquí en passa alguna de grossa... Avui no agafaré la moto, per si de cas. Tornaré a casa a peu; no és tan lluny... Ja la recolliré demà, si tot torna a la normalitat..."

Ell no ho sap, però està a punt de ser atropellat; el conductor del tot terreny dirà que no l'ha vist, amb la boira... Al CAP confirmaran a la seva família que té una cama trencada i dues costelles enfonsades, que el seu estat d'atordiment és normal després de la patacada i que no n'han de fer cas si repeteix una i altra vegada alguna cosa sobre una abducció i una cita a la setena fase...

Jaime Minguez Mira. C/ Calau, 12 - Calella de Palafrugell - t. 972 61 48 28

LA INSUPOORTABLE LLEUGERESA DEL SOSTENIDOR

Lluís Ordal

Legeixo en un suplement d'un diari seriós un article en què s'explica que, en els últims temps, sembla que la moda femenina consisteix a no portar sostenidors.

Primera notícia.

D'entrada parla de models, cantants i actrius que apareixen sense aquesta peça de roba en fotos publicades en els mitjans de comunicació o en els seus propis comptes socials. Home, si només fos això no et diria pas que no, fins i tot em veuria amb cor d'afirmar que no és una cosa que vingui d'ara, però la cosa va molt més lluny, perquè a continuació es pot llegir que la tendència també ha arribat al carrer i que joves i no tan joves han deixat d'utilitzar els sostenidors.

No estic al cas de les modes, no sé si es porten els verds o els blaus o si aquesta temporada les faldilles van llargues o curtes, però la veritat és que aquesta notícia m'ha deixat perplex.

No m'és possible entrar a valorar les èpoques d'hivern, perquè és difícil saber el que s'esdevé sota un gruixut jersei de llana, però és que ni a l'estiu tinc constància que existeixi la moda en qüestió. És clar que tota la vida (parlo dels que estem en la joventut de la mitjana edat) ens hem creuat amb noies que quan fa calor es passegen amb bruses sense res a sota, però són casos puntuals, esporàdics, incapaços de constituir ni que sigui un principi de moda. D'altra banda, es tracta de fenòmens que la majoria de vegades no arriben a ser més que una visió fugaça, que passa i desapareix, i que costa imaginar que pugui generar un article periodístic.

M'esforço intentant recordar situacions en què algú del meu entorn habitual, familiars, amigues, conegudes o saludades, hagin aparegut en públic sense sostenidors, però només impera l'escassetat. Em ve al cap una visita per sopar en què l'amfitriona, que ens devia tenir molta confiança, anava sense, i també un cap d'any domèstic entre amics en què un vestit d'esquena descoberta va provocar que algú es deixés a casa la peça que ens ocupa, segurament per

primera i última vegada. Més enllà d'això, el no-res, però també podria ser que ho hagués vist altres vegades i que em fallés la memòria.

Com que aquestes dues vivències personals s'esdevingueren quan era fosc, em pregunto si no estem parlant d'una moda que prolifera de nit, però que no es deixa veure en horari diürn. Tanmateix, l'article no diferencia la nit i el dia i una puntualització d'aquesta importància segur que hauria estat citada.

Poc abans de redactar aquestes línies, em trobava prenent alguna cosa en un bar. Al costat mateix tenia una taula de quatre noies al voltant de la trentena. Amb tota la discreció i tot el respecte que he estat capaç de reunir, vaig intentar esbrinar a distància si duien sostenidors. El resultat d'aquesta investigació sobre el terreny va ser que només una podria no portar-ne. Ho clarifico per no deixar lloc a cap mena de confusió: no dic que no en portés, només que podia no portar-ne. Les seves companyes era evident que sí que en duien. Com que d'aquest míser balanç -una entre cinc en el millor dels casos- no se'n pot extreure cap tendència, he acabat la meva copeta de vi blanc, he pagat i he sortit del bar tot decebut.

De les consideracions anteriors en puc concloure dues coses. La primera és que potser l'articulista del suplement, en un atac d'entusiasme, es va equivocar prenent la part pel tot i extrapolant al nostre entorn social, real i immediat, unes fotos d'actrius preses a les *premières* d'alguns films. No és una hipòtesi descartable, perquè és ben sabut que la premsa inclou un elevat nombre d'informacions discutibles o errònies que es perpetuaran a les hemeroteques fins a la fi dels temps. La segona conclusió, que contradiria la primera, és que no estic prou al cas de les coses que passen al meu voltant i que potser hauria de sortir més i participar a les xarxes socials i totes aquestes coses que diu que fa la gent.

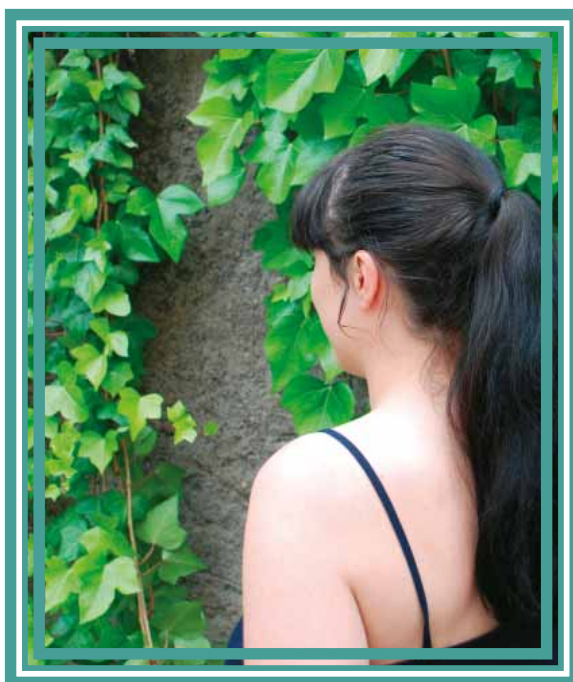

Foto: Miquel Esteba

ÒSCAR NEBREDÀ

PERE OLIVÉ

DOS EJEMPLOS DEL DEU PER CENT RESTANT

Miquel Esteba

En qüestions de novel·la contemporània és fàcil sentir-se decebut. Et deixes arrossegar per les lloances dels editors, que a fi de comptes són part interessada, i dels crítics literaris, que no sé si són part interessada però sovint posen el llistó molt baix, i et trobes una i altra vegada que la gran novel·la que ha agradat a milers de persones no et fa ni fred ni calor i que l'última gran veu de la literatura catalana et sembla que ha nascut afònica. Ja ho sé, em direu que no es pot generalitzar i que qualsevol lector es perd un munt de coses interessants per desconeixement, per una simple qüestió de gustos o perquè és materialment impossible llegir ni que sigui una petita part de tot el que es publica, però això no és un consol quan deixes un altre llibre abans de la meitat perquè totes les expectatives se n'han anat en orris.

Les novel·les que tenen uns anys, unes dècades o uns segles al damunt, juguen amb avantatge, perquè la llei de la selva ha permès sobreviure només a les més fortes (*el tiempo es el gran juez*, deia el meu professor de literatura castellana). Ens podran agradar més o menys, però tenim prou elements de judici a l'hora d'escollir-les. Amb les obres actuals, per contra, tot està barrejat, i és inevitable topar de nassos amb la famosa revelació de l'escriptor Theodore Sturgeon, segons la qual el noranta per cent de tot són escombraries (*ninety per cent of everything is a crap*, ho deia com a resposta als qui afirmaven que la ciència ficció, a la qual ell es dedicava, era un gènere mediocre en aquesta mateixa proporció).

Tot i això, sempre apareixen sorpreses. Posem per cas el llibre *Contra el vent del nord* (*Gut gegen Norwind*, 2006), de Daniel Glattauer. El tema, una relació entre desconeguts via correu electrònic, semblava interessant, però com que un es malfia dels *best-sellers* i dels comentaris hiperbòdics a les contraportades, no en vaig fer gaire cas. Tanmateix, passat un temps vaig trobar-ne un elogi entusiasta en el blog

Col·lecció Miquel Esteba

LES NOVEL·LES QUE TENEN UNS ANYS, UNES DÈCADES O UNS SEGLES AL DAMUNT, JUGUEN AMB AVANTATGE, PERQUÈ LA LLEI DE LA SELVA HA PERMÈS SOBREVUIRE NOMÉS A LES MÉS FORTES

de l'escriptor Félix J. Palma, de qui anys enrere havia llegit alguns contes prou interessants per considerar que podia tenir un bon criteri literari. Ell exposava com, després de reticències semblants, va acabar encantat amb la novel·la. Llavors la vaig comprar i no la podia deixar. És més, vaig acabar fent-ne proselitisme i deixant-la a tres persones. Una em va dir que bé i prou, a una altra li va agradar molt i una tercera me la va tornar de seguida perquè el format a base d'e-mails li resultava indigest, però crec que era un problema generacional. No m'he posat amb la segona part, que diuen que no és tan bona, o com a mínim que ja no té la mateixa capacitat de sorpresa. Deu ser per por de perdre el gust de l'original.

A risc de ser monotemàtic, em permeto citar una altra novel·la que també és del gènere sentimental, que es va vendre bé i que també em va deixar sorprès. Es titula *La delicadesa* (*La délicatesse*, 2009), de David Foenkinos, un autor que suscita opinions diverses entre crítica i lectors; de fet va ser després de l'èxit d'aquest llibre que una part de la crítica va passar-lo de la categoria d'interessant a la de fabricant de literatura de consum ràpid.

La delicadesa no destaca per l'originalitat del seu argument, que és una senzilla història d'amor, sinó per l'estil. És lleuger, púdic, amb un narrador omniscient, amb tot d'informacions i curioses dades intercalades, amb uns diàlegs precisos... Hi ha molta delicadesa, com indica el títol, i també molt d'humor, un humor difícil de

gestionar quan apareix alguna tragèdia per allà al mig. En van fer una pel·lícula que no està pas malament (no la veieu pas abans d'haver llegit el llibre), però com que no era possible reproduir el to de la narració, van haver de potenciar altres coses, i no és el mateix.

De totes maneres, no feu gaire cas de tot això. Aneu a saber si quan el temps, el gran jutge, hagi procedit a fer la seva selecció, ja ningú no se'n recordarà, d'aquests llibres.

neda

Pool & Spa

www.nedapool.com

Vall-llobrega

972 600 534

neda@nedapool.com

Platja d'Aro

972 822 183

platjadaro@nedapool.com

l'Escala

972 772 834

lescala@nedapool.com

Caldes de Malavella

972 471 361

caldes@nedapool.com

Vila-sacra

972 677 300

vilasacra@nedapool.com

Posar la tecnologia al servei de les persones continua mereixent un premi

Per segon any consecutiu, som el **Millor Banc del Món en Innovació Tecnològica**. La revista financera internacional *EuroMoney* ens ha tornat a concedir aquest prestigiós guardó.

Tot un reconeixement a una idea nascuda el 1904, aparentment senzilla, però realment complexa: treballar sempre al servei de les persones.

- Som líders en banca a través d'internet, mòbils i caixers.
- Pioners en tecnologia *contactless* i *wearable*.
- Amb el primer *store* d'aplicacions mòbils en el sector financer, amb més de 70 apps.

Adaptar-se a l'evolució del temps, sent fidel a tu mateix, és el que et fa gran. Durant 110 anys, milers d'homes i dones a CaixaBank ens hem mantingut fidels a aquesta idea.

No som només un banc. Som CaixaBank.

CaixaBank
[Tu] ets l'Estrella

Best Retail Bank for
Technology Innovation
in the World | 2013 & 2014

Descobreix com ho fem amb la nostra última innovació

Sota les Voltes velles, als anys 20 del segle passat
Foto: Baldomer Gili i Roig

El mateix indret en l'actualitat
Foto: MDNB